

Sipoon kunta

Arviointikertomus 2022

26.5.2023

Sisälllys

1.	Johdanto	3
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
1.2.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta	4
1.3.	Tilintarkastus	5
2.	Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely	6
3.	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022	6
3.1.	Tarkastuslautakunnan arvio talouden suunnittelukaudesta	8
4.	Toiminnan sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022	8
4.1.	Kunnanhallituksen alaiset osastot	12
4.1.1	Talous- ja hallintokeskus	12
4.1.2	Kehitys- ja kaavoituskeskus	14
4.2.	Sosiaali- ja terveystieteiden osasto	17
4.2.1	HYTE 19	
4.3.	Sivistysosasto	20
4.3.1	Varhaiskasvatuspalvelut	23
4.3.2	Koulutuspalvelut	23
4.3.3	Kulttuuri- ja vapaa-aika sekä nuorisopalvelut	24
4.4	Tekninen valiokunta, rakennus- ja ympäristövaliokunta	24
5.	Sipoon Vesi liikelaitos	26
6	Sipoon kuntakonsernin tytäryhtiöt	27
6.1.	Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab	27
6.2.	Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18, Sipoon Terveystie 1 ja Asunto Oy Tiltalti	28
7.	Henkilöstö	28
8.	Tarkastuslautakunnan muita havaintoja	30
8.1	Tietosuojalainsäädäntö ja julkisuusperiaate	30
8.2.	Esityslistamateriaaliin perehtyminen päätöksentekoa varten	30
8.3	Hankinnat	30
9.	Loppusanat	30
10.	Allekirjoitukset	31

1. Johdanto

Tarkastuslautakunnan terveiset kuntalaisille

Vuoden 2022 alku oli varsin poikkeuksellinen johtuen koronapandemiasta sekä Venäjän aloittamasta hyökkäyssodasta Ukrainaan. Hyvinvointialueen uudistuksen valmistelu kuormitti varsin laajasti kunnan resursseja läpi vuoden. Sipoon taloudellinen tulos vuonna 2022 oli erinomainen. Toisaalta kuntalaisten sietokykyä kuormitti kohonneet kustannukset kuten sähkön ja polttoaineiden hintojen nousu.

Rakenneuudistukset eivät kuitenkaan vielä lopu SOTE uudistukseen. Tällä hetkellä valmisteleva työ valtiolta kunnille siirtyvän TE toiminnon on alkanut, joka tuo varsin merkittävän vastuun kunnalle hoidettavaksi. Kaikkien edellä mainittujen tapahtumien vaikutukset ovat kauaskantoisia.

Tarkastuslautakunnan erityisiä huomioita vuodesta 2022:

- Venäjän hyökkäyssota, energiakriisi sekä lisääntynyt inflaatio aiheuttivat epävarmuutta kunnassa sekä kuntalaisissa
- SOTE uudistuksen valmistelu ja ennakointi vei paljon aikaa ja resursseja
- Kunnan omien prosessien kehittämiseen ei ole jäänyt riittävästi resursseja
- Kunnassa sairaspöissaolat lisääntyivät merkittävästi
- Nuorten mielenterveysongelmien lisääntyminen huolettaa
- Lapsiperheiden lisääntynyt tuen tarve
- Asukaskasvun näkökulmasta jäätiin tavoitteesta
- Suunnittelutarveratkaisujen sekä poikkeuslupien valmistelut ulkoistettiin. Tämä oli tarpeen jonojen purkamiseksi
- Henkilöstövaje, henkilöstön rekrytointihaasteet sekä sairauspöissaolat ovat kunnalle merkittävä riski.
- Vaatimukset tiedonhallintaan ja tietoturvaan kovenee jatkuvasti
- Hyvää hallinnointitapaa, demokratiaa ja päätöksen teon läpinäkyvyyttä ja yhdenvertaisuutta tulee edelleen kehittää
- Kunnan taloudellinen tulos oli vahva ja ylitti odotukset

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Sipoon kunnan vuoden 2022 hallinto ja talous on tarkastettu kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalain 121 §:n mukaan seuraavasti:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kuntalain mukaan kunnanhallitus antaa kunnanvaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana yhteensä 15 kertaa. Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja osallistui marraskuussa 2022 KPMG:n järjestämään kuntien tarkastuslautakunnille suunnattuun arviointiseminaariin. Arviointitehtävänsä toteuttamiseksi lautakunta on kuullut kokouksissaan viranhaltijoita ja esittänyt viranhaltijoille ja luottamushenkilöille kirjallisia tietopyyntöjä. Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman toteutumista ja pitänyt yllä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sidonnaisuusrekisteriä. Julkaistut sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kunnan verkkosivuilla <https://www.sipoo.fi/palvelu/sidonnaisuudet/>. Tarkastuslautakunta tarkastaa ilmoitukset ennen tiedon viemistä rekisteriin ja yleiseen tietoverkkoon.

Hyvinvointialue-uudistuksen myötä on syytä huomioida Kuntaliiton antamaa lausuntoa: *”Kuntaliitto katsoo, että esimerkiksi aluehallituksen jäsenyys ja muut hyvinvointialueella merkittävää päätösvaltaa käyttävät toimielimien jäsenyydet ovat sellaisia luottamustoimia, joista tulee tehdä ilmoitus. Kuntaliitto tulkitsee, että aluevaltuuston jäsenyyttä ei katsottavaksi sellaiseksi toimeksi, josta tulee ilmoittaa.”*

Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa johtavia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä ajantasaisten sidonnaisuusilmoitusten jättämisestä.

Vastine: Hallintopalvelut on valtuustokauden alussa ohjeistanut sidonnaisuusilmoitusvelvollisia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sidonnaisuusilmoitusten jättämisestä. Lisäksi uusia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä ohjeistetaan erikseen. Tarvittaessa muistutetaan mahdollisten muutosten ilmoittamisesta.

Kunnanvaltuuston 30.8.2021 (§ 67) valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Thomas Sundström, puheenjohtaja	Ann-Christin Nokelainen
Markus Söderqvist, varapuheenjohtaja	Anders Backström
Maria von Flittner	Maria Thelen
Laura Laakso	Harri Lehtonen
Timo Bonsdorff	Jarkko Haverinen

Tarkastuslautakunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esityksestä ja päätökset on tehty yksimielisesti lautakunnan jäsenten kesken. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut Ville Kähkönen KPMG:ltä.

Tarkastuslautakunta on laatinut vuosittaisen arviointikertomuksensa kunnanvaltuustolle vuodelta 2022. Arviointi on perustunut pöytäkirjatietoihin, vuoden 2022 tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin ja viranhaltijoille esitettyihin kyselyihin. Tarkastuslautakunta päivitti arviointisuunnitelmaansa syksyllä 2022. Arviointikertomuksen sisällöstä ja kannanotoista päättää tarkastuslautakunta yhdessä. Tarkastuslautakunta on seurannut myös tilintarkastussuunnitelman toteutumista.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus ja valiokunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt suositukset ja havainnot, ja antavat lokakuun 2023 loppuun mennessä lausunnon valtuustolle, mihin toimenpiteisiin esitettyjen suositusten ja havaintojen johdosta on ryhdytty.

1.3. Tilintarkastus

Kunnan vuoden 2022 hallinto ja talous on tarkastettu kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Lakisääteisten tilintarkastuspäivien lukumäärä on arviolta 37 tarkastuspäivää. Sen lisäksi tulevat lautakunnan sihteerintehtävät ja mahdollisesti ostettavat asiantuntijapalvelut. Tilintarkastusyhteisö antaa lautakunnalle kirjallisia ja suullisia raportteja tarpeen mukaan. Tilintarkastuskertomus annetaan tilinpäätöksen tarkastamisen jälkeen valtuustolle.

Tilintarkastusyhteisönä tilikausilla 2021-2024 toimii KPMG Oy Ab. Kunnanvaltuusto teki hankintapäätöksen 24.5.2021 (§ 55). Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT, CIA Martin Slotte.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman toteutumisesta. Tilintarkastaja on antanut tarkastuslautakunnalle vuoden 2022 tilintarkastuksesta kaksi kirjallista raporttia. Nämä raportit ovat lisäksi toimitettu kunnanjohtajalle, talousjohtajalle ja laskentapäällikölle.

2. Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely

Kunnanhallitus on antanut lausunnon vastineista vuoden 2021 arviointikertomuksen perusteella. Lausunto valmistui syyskuun lopussa ja on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 26.9.2022. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnanhallituksen antaman lausunnon vuoden 2021 arviointikertomuksesta 3.10.2022. Tarkastuslautakunta on käsitellyt valtuuston hyväksymän kunnanhallituksen lausunnon 11.10.2022. Tarkastuslautakunta kiittää kunnanhallitusta vuoden 2021 arviointikertomuksen vastineesta.

Tarkastuslautakunta yhtyy toimintakertomuksessa esitettyyn lauseeseen, että kunnan ohjeistus riskienhallinnan osalta kaippaa tehokkaampaa käytäntöön viemistä ja ohjeistuksen noudattamisen seuranta.

Vastineessa todetaan, että riskit on johtoryhmässä otettu työn alle syksyllä 2022, mutta epäselväksi on jäänyt, mitä toimenpiteitä on viety käytäntöön. Konserniohje on päivitetty kunnanhallituksessa 7.11.2022 BDO:n suositusten pohjalta.

Vastine: Riskienhallinta kytketään vuodesta 2024 lähtien talousarvioon. Toimialueiden talousarvioesityksissä tulee olla dokumentoituna talousarviossa asetettavia tavoitteita uhkaavat riskit ja niiden hallintakeinot. Riskeistä valitaan sisäisen valvonnan kohteeksi 1–3 keskeistä valvontakohtetta, mitkä tukevat toimialan tavoitteiden toteutumista. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan seuranta on sidottu talouden ja toiminnan seurantaan. Välittömiä toimenpiteitä vaativista riskeistä tilivelvolliset viranhaltijat ja liikelaitoksen vastuuhenkilöt kuitenkin raportoivat viipymättä asianomaiselle valiokunnalle/johtokunnalle.

3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

Sipoon kunnan vuoden 2022 tilinpäätös oli selvästi parempi kuin mitä osavuotiskatsauksen talousennusteessa vielä arvioitiin.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen käyttötalouden (kunta ilman Sipoon Vettä) toimintakate alitti muutetun talousarvion 6,1 M€:lla. Toimintakulut alittuivat 2,2 M€ ja toimintatuotot ylittyivät 3,9 M€.

Kunnanhallituksen toimintakate toteutui 3,2 M€ budjetoitua parempana, mikä aiheutui muiden toimintatuottojen ylittymisestä ja lähinnä palveluiden ostoihin tarkoitettujen määrärahojen alittumisesta.

Sosiaali- ja terveystalouden toimintatuotot ylittyivät 2,2 M€ ja kulut ylittyivät 0,4 M€, toimintakatteen alittuessa 1,8 M€ (97,2 %). Toimintakatteen merkittävään alittumiseen vaikutti kunnan valtiolta saama korona-avustus.

Sivistysvaliokunnan vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan sivistysvaliokunnan toimintakate on toteutunut 99,4 %:sti. Toimintatuottojen toteuma oli 117,8 % ja toimintakulujen toteuma 100,7 %. Opetushallitus myönsi koulutuspalveluille koronapandemian johdosta suuret valtionavustukset. Lisäksi Sipoon kunta sai odotettua suuremmat kotikuntakorvaukset.

Tekniikka- ja ympäristövaliokunnan toimintakate jäi 0,8 M€ alle budjetoidun. Menojen arvioitua pienempään määrään ovat johtaneet mm. rekrytointiviiveestä ja työvoiman saatavuudesta johtuva henkilöstövaje sekä kuntatalouden sopeutusohjelman määrätietoinen toimeenpano.

Kunnan toimintakulut kasvoivat yhteensä 3,2 M€ eli 1,9 prosenttia edellisvuodesta. Henkilöstökulut kasvoivat 1,6 prosenttia ja olivat 60,4 M€.

Palveluiden ostot peruskunta+Sipoon vesi olivat yhteensä 69,8 M€ vuonna 2022 (vertailulukuna vuodelta 2021 palveluiden ostot olivat 63,3 M€)

Tarkastuslautakunta suosittelee ostopalveluiden pilkkomista (esim. konsultti, koulutukset sekä työvoima) tilinpäätöksen erittelyihin, läpinäkyvyyden ja kustannusten seurannan parantamiseksi, varsinkin kun palveluiden ostojen kasvu on ollut merkittävä.

Vastine: Erittely toteutetaan vuoden 2024 kirjanpidossa.

Kunnan verorahoitus toteutui 0,7 M€ budjetoitua parempana. Verotuloja kertyi 122,2 M€, mikä on 7,1 M€ enemmän kuin edellisvuonna. Valtionosuuksia kunta sai peräti 19,2 M€, mikä on lähes 1,5M€ enemmän kuin edellisvuonna.

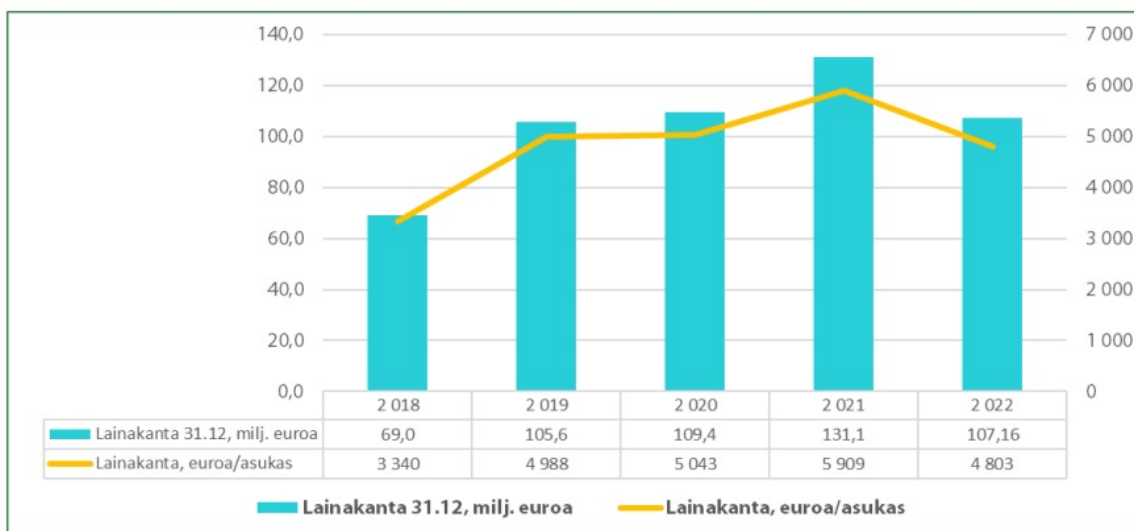
Maanmyyntivoitot olivat merkittävät ja olivat yhteensä 13,7 M€ vuonna 2022. Vuonna 2021 maanmyyntivoitot olivat 5,9 M€.

Tilikauden 2022 vuosikate (mukaan lukien Sipoon Vesi) oli 23,4 M€. ja tilikauden tulos 13,2 M€. Poistoero- ja varausten muutoskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 14,9 M€.

Vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset, joten kunnan talous oli tasapainossa vuonna 2022. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 9,76 M€ ja alaskirjaukset 0,58 M€.

Kunnan velkamäärä pieneni vuoden 2022 aikana ja lainamäärä vuoden lopussa oli 107,16 M€, mikä on 23,9 M€ vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lainakannan pientyminen koski lyhytaikaisia kuntatodistusluottoja, joita lainakannasta vuoden 2022 lopussa jäljellä 6 M€. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 4 803 € ja koko kuntakonsernin osalta 5526 € / asukas.

Lainakannan kehitys 2018–2022

3.1. Tarkastuslautakunnan arvio talouden suunnittelukaudesta

Sipoon kunnan käyttötalouden rakenne muuttuu vuonna 2023 merkittävästi. Sosiaali- ja terveystoimen kustannusten siirtyessä hyvinvointialueelle leikataan kuntien verotuloja ja valtionosuuksia. Kuntaverosta leikataan 12,64 %-yksikköä hyvinvointialueen rahoitukseen. Sipoon kunnan kohdalla se tarkoittaa mm kuntaveron 19,25 %:n leikkautumista 6,61 %:iin vuodesta 2023 lukien.

Sipoon kunnan lainakannan keskiporko 31.12.2022 oli 0,35 prosenttia tilinpäätöksen mukaan. Yleinen korkotason nousupaine tulee myös heijastumaan kunnan lainakannan keskiporkon nousuun.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnan lainakannan korkosuojausastetta ja tulevien lainojen hankintaa tulee tarkoin analysoida.

Vastine: Lainakannan korkosidonnaisuutta seurataan ja vähintään 50 prosenttia lainakannasta on sidottu pitkäaikaiseen korkoon. Pitkäaikaiseen korkoon oli 3.8.2023 sidottu 75,93 prosenttia ja lainakannan keskiporko oli 1,2286. Elo-syyskuussa 2023 nostetaan 10 milj. euron laina, joka kuitenkin sidotaan 6 kk:n euribor-korkoon, koska euribor-korkojen ennustetaan laskevan nykyiseltä tasolta.

Yritystonttimyynnitulojen varaan ei kovin pitkälle tulevaisuuteen voi tukeutua koska suuret kunnan nykyisessä omistuksessa olevat yritystonttialueet ovat käymässä vähiin tällä haavaa varsinkin Bastukärriin alueella. Näin ollen merkitys saada kunnan käyttötalous positiiviseksi myös ilman maanmyyntituloja korostuu.

Ukrainan-sota ja sen mukana tulleet globaalit sivuvaikutukset jatkuvat ja tuovat epävarmuustekijöitä talouden näkökulmasta. Vaikka sähkön hinta on stabiloitunut, inflaatio ja korkojen nousu ajaa taloutta kohti taantumaa. Kunnilla läpi maan on samat haasteet ja työsarkaa riittää muuttuneen kuntarakenteen myötä. Sipoolla on kuitenkin omat vahvuutensa muun muassa sijaintinsa ja luonnon synnyttämän vetovoimansa takia, minkä vuoksi edellytykset hyvän talouden tasapainoon on myös jatkossa.

4. Toiminnan sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

Toimintakertomuksen mukaan sitovia tavoitteita vuodelle 2022 oli asetettu yhteensä 39 kpl. Vuoden 2022 sitovat tavoitteet perustuvat vielä edellisen valtuustokauden strategiaan. Toimintakertomuksessa koko kuntaa koskevat sitovat runkotavoitteet (20 kpl) olivat erikseen listattu toimintakertomukseen kunnan oman arvion kera. Näistä koko kunnan strategisista sitovista tavoitteista osa on samoja kuin osastokohtaisissa sitovissa tavoitteissa. Näin ollen Tarkastuslautakunta arvioi osastokohtaisten sitovien tavoitteiden lisäksi myös ne strategiset vuoden 2022 sitovat tavoitteet, jotka eivät ole samoja kuin osastojen alla. Näitä oli yhteensä 13 kappaletta. Osastokohtaisia sitovia tavoitteita oli tarkastuslautakunnan tulkinnan mukaan 38 kpl. Sipoon kevään 2022 aikana valmistuneeseen uuteen strategiaan perustuvat sitovat tavoitteet on asetettu toteutettavaksi vuosina 2023–2025.

Tarkastuslautakunnan huomion mukaan valtuuston talousarviomuutospäätöksiä, kuten tekstimuutoksia liittyen sitoviin tavoitteisiin, ei kaikilta osin ole muutettu tavoitetaulukoon. Mahdollisiin talousarviomuutoksiin tulee kiinnittää erityistä huolellisuutta jatkossa.

Vastine: Asia korjataan

NRO	a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.	2022	Mittari	Oma arvio	TLK arvio
1	Asiakaskokemuksen mittausta on jatkuvaa. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	75 prosenttia vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.		
	Toteutuma:	88% vastanneista olivat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.			
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Kokonaisasiakaspalautemäärästä, joka vuonna 2022 oli 1840, ainoastaan 270 tuli SOTE yksiköiden ulkopuolelta, eli kirjasto tai asiakaspalvelupisteen kautta. Asiakaskokemuksen keräämiseen tulee jatkossa löytää uusia tapoja.</p>					
<p>Vastine: Asiakaskokemuksen mittaamista laajennetaan fyysisistä toimipisteistä myös digitaalisiin kanaviin. Asiakaspalautetta kerätään myös sähköisten kanavien kautta koskien kaikkia kunnan palveluja. Palautteen raportointia kehitetään.</p>					
2	Teemme asiointien käsittelyn läpinäkyväksi.	Valtuustokauden tavoite saavutettiin 2020, kun asiointiportaali otettiin käyttöön. Vuoden 2022 tavoitteena on vastata asiakkaalle mahdollisimman pian.	Vastausaika on vuoden mittausjaksolla alle 4 työpäivää. Asiakkaan asiointiin voi liittyä useita eri prosesseja, mutta Sipoossa otetaan asiakkaan asiointi haltuun ja vastataan. Vastauksessa kerrotaan asiakkaalle vähintään, että miten ja milloin asia etenee ja ohjataan tarvittaessa asiakasta eteenpäin.		
	Toteutuma:	Koko kunnan vastausaikojen keskiarvo oli 11 työpäivää. 53%:iin asioinneista oli kuitenkin vastattu alle neljässä työpäivässä.			

Tarkastuslautakunnan kommentti: Onko tiedossa osastot, joissa tavoitteet eivät täyty ja nostavatko yksittäiset viivästyneet käsittelyt keskiarvoa, kuinka paljon.

Vastine: On osastokohtaiset tilastot; tavoitetta ei saavutettu millään osastolla. Yksittäiset viivästyneet käsittelyt nostavat keskiarvoa. Yksittäisten viivästyneiden käsittelyiden vaikutus vaihtelee työjonoittain.

Osastoittain:

Oma asiointi vastausajat

TAHA		KEKE		KAVI	
Vastausajan keskiarvo (pv)	8	Vastausajan keskiarvo (pv)	8	Vastausajan keskiarvo (pv)	8
Vastattu 4pv tai alle (%)	62 %	Vastattu 4pv tai alle (%)	48 %	Vastattu 4pv tai alle (%)	61 %
Tehtäviä yhteensä	160	Tehtäviä yhteensä	384	Tehtäviä yhteensä	96
SIVI		TEKY			
Vastausajan keskiarvo (pv)	18	Vastausajan keskiarvo (pv)	9		
Vastattu 4pv tai alle (%)	43 %	Vastattu 4pv tai alle (%)	62 %		
Tehtäviä yhteensä	484	Tehtäviä yhteensä	490		
Koko kunta					
Kokokunta keskiarvo (pv)	11				
Vastattu 4pv tai alle (%)	53 %				

3	Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Tavoite saavutettu vuonna 2021.	Jokaista palvelulupausta kehitetään tai riittävä jo saavutettu palvelutaso ylläpidetään, ja asetetaan niille laadullinen/määrällinen tavoite.		
---	---	---------------------------------	---	--	--

Tarkastuslautakunnan kommentti: Ei erillistä tavoitetta vuodelle 2022

Vastine: Kyseinen tavoite saavutettiin vuonna 2021.

4	Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti. Uusi: Parannetaan kuntalaisen digitaalisia asiointipalveluita.	Valtuustokauden tavoite saavutettiin vuonna 2019. Vuoden 2022 tavoitteena on jatkaa sähköisen asiointin tukemista uusien vaatimusten mukaisesti. Vaatimuksia asettavat erityisesti Laki digitaalisen asiointin tarjoamisesta ja Tiedonhallintalaki.	Kunnassa on otettu käyttöön Sähköinen allekirjoitus-palvelu kaikissa allekirjoitusprosesseissa.		
	Toteutuma:	Sähköinen allekirjoituspalvelu on kaikkien työntekijöiden käytettävissä. Palvelun käyttäminen on ohjeistettu esimiehille ja ohjeet löytyvät myös Intrasta.			

Tarkastuslautakunnan kommentti: Kunnan luottamushenkilötoiminnassa palvelu otettiin käyttöön vasta keväällä 2023

Vastine: Sähköinen allekirjoituspalvelu on ollut käytettävissä vuoden 2022 lopussa kaikissa allekirjoitusprosesseissa. Allekirjoituspalvelun soveltuvuutta ja käyttöönottoa luottamuselinten pöytäkirjojen osalta selvitettiin ja palvelun toiminnallisuuksia kokeiltiin vuosina 2021-2022. Palvelu otettiin täysimääräisesti käyttöön kaikissa luottamuselimissä keväällä 2023.

NRO	b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	2022	Mittari	Oma arvio	TLK arvio
-----	--	------	---------	-----------	-----------

5	Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Keskitetään kaavoitusresurssit kasvua tukevaan monipuo-lista asuin-kaavavaran-toa taajamiin tuotta-vien asemakaavojen eteenpäin viemiseen.	Sipoo mahdollistaa monipuolisella asumisen kaavavarannolla (AO, AP, AK-tontit) asetetun kasvutavoitteen toteutumisen. MAL-tavoite 434 asuntoa/vuosi tai 32 000–39 000 k-m ²		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Tämä tavoitteen mittari on sama kuin osastokohtaisen v 2022 sitovan tavoitteen tavoiteteksti. Tämän tavoitetekstin kautta saa mielikuvan, että kaavoitusresurssit painottuvat pääasiassa taajamiin, eivätkä esim kylien kehittämiseen. Muistutamme että kaavoitusresursseja tulee käyttää myös muihin strategian mukaisiin kohteisiin.</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa. Kaavoitusresursseja ei keskitetä vain taajamien kaavoitukseen, vaan myös kyläalueiden kaavoitusta edistetään strategian mukaisesti. Sitovan tavoitteen tekstillä viitataan siihen, että kaavavarantoa tuottavaa kaavoitusta kohdennetaan vaikuttavuusperusteisesti.</p>					
6	Henkilöjuna-liikennetarkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.	Käynnistetään neuvottelut valtion kanssa hankkeen toteuttamisesta.	KeNi-radan aluevaraus suunnitelma ja selvitykset valmistuvat ratasuunnittelun ja asemaseutujen asemakaavoituksen mahdollistamiseksi		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Sama tavoite on ja arvioidaan kehitys- ja kaavoituskeskuksen osastokohtaisessa osiossa</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.</p>					
7	Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköinti-alueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.	Tavoite toteutunut valtuustokauden osalta.	Tavoite ylittynyt ja uudet liityntäpysäköinti-alueet käytössä.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Valtuustokauden tavoite saavutettu mutta tämän tekstin perusteella tulkitsemme, että erillistä tavoitetta vuodelle 2022 ei ole asetettu.</p> <p>Vastine: Valtuustokauden sitova tavoite on toteutunut etujassa, jo ennen valtuustokauden loppua. Eri sitovien tavoitteiden toteuttaminen jaksottuu valtuustokauden ajalle epätasaisesti. Valtuustokauden tavoitteen uudelleenmuotoilu ja vaatimustason jälkikäteinen nosto ei olisi tarkoituksenmukaista tai kannustavaa.</p>					
8	Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 20 km valtuustokauden alusta. Vuonna 2021 väylistä toteutetaan vähintään 3 km	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Valtuustokauden tavoite saavutettu mutta tämän tekstin perusteella tulkitsemme, että erillistä tavoitetta vuodelle 2022 ei ole asetettu.</p> <p>Vastine: Valtuustokauden sitova tavoite on toteutunut etujassa, jo ennen valtuustokauden loppua. Eri sitovien tavoitteiden toteuttaminen jaksottuu valtuustokauden ajalle epätasaisesti. Valtuustokauden tavoitteen uudelleenmuotoilu ja vaatimustason jälkikäteinen nosto ei olisi tarkoituksenmukaista tai kannustavaa.</p>					
9	ARA- ja ASO-vuokra-tuotanto on valtuusto-kaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Uusilla alueilla ARA- ja ASO-tuotanto ei ylitä 20 % kokonaisasuntotuotannosta.	ARA-kohteiden prosentti yksittäisellä alueella ei ylitä 20 %, ja Pähkinälehdossa ei enää myydä tontteja perinteiseen ARA-tuotantoon. Suunnittelussa Ara- korttelit hajautetaan ja valitaan sitovasti ennakolta alueella.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Sama tavoite on ja arvioidaan kehitys- ja kaavoituskeskuksen osastokohtaisessa osiossa</p>					

Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.

NRO	c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.	2022	Mittari	Oma arvio	TLK arvio
10	Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä tiivistetään.	Yrityskoordinaattorilla väh. 60 yritystapaamista ja sijoittumistiimillä (yleensä elinkeinopäällikkö + tonttipäällikkö) väh. 40 tapaamista.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Sama tavoite on ja arvioidaan kehitys- ja kaavoituskeskuksen osastokohtaisessa osiossa</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.</p>					
11	Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Parannetaan monipuolista kysyntää vastaavaa yritystonttitarjontaa.	Käynnistetään Söderkullan työpaikka-alueen (K10) asemakaavoitus. K10-yrityskaavan pohjaselvitykset tehty, mm. maaperä, kaavaluonnos nähtävillä.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Tavoite samankaltainen kuin kehitys- ja kaavoituskeskuksen osastokohtaisessa osiossa, joskin mittari on päivitetty.</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.</p>					
12	Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Markkinoidaan Boxin yritystonttia kansainvälisille toimijoille.	Tehdään Sipoolle markkinointisuunnitelma, jossa selvitetään sekä kansainvälisen että kansallisen markkinoinnin keinoja. Markkinointisuunnitelma esitellään kunnanhallitukselle.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Tämä tavoite vaikuttaa olevan sama kuin viime vuonna ja markkinointisuunnitelmaa ei ole käsityksemme mukaan esitelty kunnanhallitukselle.</p> <p>Vastine: Tarkastuslautakunnan kommentin perusteella asia on tarkastettu. On ilmennyt, että markkinointisuunnitelmaa ei ole esitelty kunnanhallitukselle, kuten on oletettu.</p>					
13	Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Tuotteistetaan sipoolaisia matkailutuotteita ja löydetään niille oikeat jakelukanavat.	Tehdään sekä kunnan sisäisiä että kuntarajat ylittäviä matkailun edistämishankkeita, joilla etsitään jakelukanavia sipoolaisille matkailutuotteille.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Tavoite samankaltainen kuin kehitys- ja kaavoituskeskuksen osastokohtaisessa osiossa, mittarin tosin ollessa eri.</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.</p>					
NRO	d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	2022	Mittari	Oma arvio	TLK arvio

14	Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta on tehty 2019. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2020 alusta. Henkilöstön perehdytys on suoritettu ennen toiminnan käynnistämistä.	Suunnitelma on valmis toteutettavaksi vuoden 2023 alusta lukien.	Kunnan ja hyvinvointialueen rajapinta on kuvattu ja huomisen kunnan organisaatio on mallinnettu.		
15	Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Työntekijöiden työhyvinvointi paranee ja sairaspöissaolot käännetään laskuun. Esimiestyötä tuetaan koulutuksia lisäämällä.	Henkilöstökyselystä johdetut kehittämishankkeet on toteutettu. Sairaspöissaolojen seuranta ja raportointi on säännöllistä. Esimiestyötä tuetaan tavoitteellisilla koulutuksilla.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Vaikka mittarin mukaiset toimenpiteet on tehty niin sairaspöissaolojen määrää ei ole saatu laskuun. Sairaspöissaolojen määrä on lisääntynyt merkittävästi vuoden 2022 aikana. Toivottavasti mittarissa kuvatut toimenpiteet johtavat jatkossa sairaspöissaolojen laskuun.</p> <p>Vastine: Pöissaolojen määrään kasvu on johtunut koronaepidemiasta, johon kunta ei ole voinut vaikuttaa työnantajan käytössä olevin keinoin. Ilman koronaa olisi kehitys ollut myönteisempi.</p>					
16	Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Vuonna 2022 toteutetaan koko henkilöstölle suunnattu sosiaalisen pääoman kysely.	Kysely on toteutettu ja tulosten käsittelylle on laadittu malli ja ohje.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Sama tavoite on ja arvioidaan talous- ja hallintokeskuksen osastokohtaisessa osiossa.</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.</p>					
17	Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä on mitattu Radon pitoisuudet ja korjaavat toimenpiteet ovat toteutettu tai suunniteltu toteutettavaksi.	Mittaukset suoritettu ja toimenpiteet ovat tehty ja raportoitu tai toteuttamissuunnitelmat ovat valmiit.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Sama tavoite on ja arvioidaan teknisen toimen osastokohtaisessa osiossa</p> <p>Vastine: Koko kuntaorganisaatiota ja osastokohtaiset tavoitteet ja niiden mittarit on tarkoituksella esitetty yhdenmukaisina. Näin varmistetaan, että sitovat tavoitteet muodostavat eheän ja kuntastrategiaan pohjaavan kokonaisuuden. Johdonmukainen, kuntastrategiasta johdettu tavoitteisto tähtää vaikuttavuuteen strategian toteutuksessa.</p>					
NRO	e)Sipoonkunnantalouden tasapainossa.	2022	Mittari	Toteutu ma	TLK arvio
18	Sipoonkunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen.	Tavoite on realistinen kuntatalouden heikentyneessä tilanteessa, mm. koronaepidemian takia, vasta vuonna 2023	Tavoite toteutuu suunnitelmavuonna 2023.		

19	Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Sopeutusohjelman toimenpiteitä alettu toteuttaa vuosina 2021–2023. Tavoite on kuitenkin erittäin haasteellinen kunta-sektorin kustannus-kehityksen takia.	Sopeutusohjelman toimenpiteet vuoden 2022 osalta toteutettu.		
20	Sipoon kunta ei omalla toiminnallaan aiheuta kuntalaisten kokonaisverotaakan nousua.	Ei nosteta kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa.	Kunnallisveroa ja kiinteistöveroa ei ole nostettu valtuustokaudella.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Mittarin lauseen viimeinen sana pitäisi olla budjettivuotena eikä valtuustokaudella, talousarvion muutosehdotuksen mukaisesti.</p> <p>Vastine: Huomioidaan ensi vuoden tilinpäätöksessä.</p>					

Kunnan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa arvioitiin 33 sitovan tavoitteen toteutuneeksi, neljän osittain toteutuneeksi ja yhden jääneen toteutumatta. **Tarkastuslautakunnan arvion mukaan 28 osastokohtaista sitovaa tavoitetta toteutui, viisi (5) ei toteutunut, neljä (4) toteutui osittain ja yhtä (1) tavoitetta ei voitu arvioida. Näin ollen 74 % sitovista tavoitteista toteutui tarkastuslautakunnan arvion mukaan. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 86 %.**

Koko kuntaa koskevista strategisista sitovista tavoitteista, joita Tarkastuslautakunta erikseen arvioi, toteutui kunnan oman arvion mukaan 10 tavoitetta ja kolme (3) tavoitetta ei toteutunut. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan näistä 13:sta arvioiduista toteutui seitsemän (7), yksi (1) toteutui osittain ja viisi (5) ei toteutunut.

4.1. Kunnanhallituksen alaiset osastot

Kunnanhallituksen alaisille osastoille oli asetettu kymmenen (10) valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta, kolme (3) talous- ja hallintokeskukselle ja seitsemän (7) kehitys- ja kaavoituskeskukselle. Sitovien tavoitteiden arviointi löytyy osastokohtaisista kappaleista.

4.1.1 Talous- ja hallintokeskus

Talous- ja hallintokeskukselle oli asetettu valtuustoon nähden kolme (3) sitovaa tavoitetta. Osaston oma arvio oli, että kolmesta tavoitteesta 1 saavutettiin ja loput kaksi tavoitetta saavutettiin osittain.

Tarkastuslautakunnan tulkinnan mukaan kolmesta (3) talous- ja hallintokeskuksen sitovasta tavoitteesta yksi (1) tavoite voidaan tulkita saavutetuksi, yksi (1) tavoite osittainen saavutetuksi ja (1) tavoite jäi saavuttamatta.

Edellisen valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2022	Mittari	Osaston arvio	TLK arvio
-----------------------------------	---------------------	---------	---------------	-----------

Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	Valtuustokauden tavoite saavutettiin 2020, kun asiointiportaali otettiin käyttöön. Vuoden 2022 tavoitteena on vastata asiakkaalle mahdollisimman pian.	Vastausaika on vuoden mittausjaksolla alle 4 työpäivää niissä asioinneissa, jotka osastolle kuuluvat. Asiakkaan asiointiin voi liittyä useita eri prosesseja, mutta Sipoossa otetaan asiakkaan asiointi haltuun ja vastataan. Vastauksessa kerrotaan asiakkaalle vähintään, miten ja milloin asia etenee ja ohjataan tarvittaessa asiakasta eteenpäin.		
	Talous- ja hallintokeskuksen vastuulle kuuluneiden asiointien vastausaika vuonna 2022 oli 8 päivää. Tavoitteeseen eli vastausaika alle 4 työpäivää, päästiin 62 prosentissa asioinneissa. Asiointeja oli keskuksen vastuualueella yhteensä 160 kappaletta.			

Tarkastuslautakunnan kommentti: Kun talous- ja hallintokeskuksen vastuulle kuuluneiden asiointien vastausaika vuonna 2022 ylittää tuplasti mittarin asettaman tavoitteen, ei tarkastuslautakunta voi tulkita tavoitetta edes osittain saavutetuksi. Se että asiakkaille kerrotaan miten ja milloin asia etenee ja asiakasta tarvittaessa ohjataan eteenpäin pitää olla itsestään selvyyttä. Jokainen kuntalaisen yhteydenotto pitää nähdä hyvän palvelukokemuksen antamisen mahdollisuutena.

Vastine: Talous- ja hallintokeskus on arvioinut tavoitteen osittain saavutetuksi (keltainen), koska kuitenkin yli puolessa; 62 prosentissa asioinneista on päästy tavoitteeseen. Käsittelyaikaa pidentävistä asioinneista osa ollut tietopyyntöjä, joiden käsittelyaika on 14–30 vrk ja niiden osalta on ollut virheellisenä käytäntönä, että asia merkitään käsitellyksi vasta kun tietopyyntöön on kokonaisuudessaan vastattu. Lisäksi osaston työjonoissa on ollut paljon lomakkeita, joita on kerätty (kuten luottamushenkilöiden tietolomakkeet, sidonnaisuusilmoitukset ja HR-lomakkeet), jotka eivät sinällään ole odottaneet vastausta eikä niitä ole siitä syystä merkitty käsitellyiksi sitä mukaa kun ne ovat tulleet. Ohjeistusta korjataan.

<p>Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.</p> <p>Uusi: Parannetaan kuntalaisen digitaalisia asiointipalveluita.</p>	<p>Valtuustokauden tavoite saavutettiin vuonna 2019.</p> <p>Uusi: Vuoden 2022 tavoitteena on jatkaa sähköisen asiointin tukemista uusien vaatimusten mukaisesti. Vaatimuksia asettavat erityisesti Laki digitaalisen asiointin tarjoamisesta ja Tiedonhallintalaki.</p> <p>Oma asiointipalvelu siirrettiin kustannussyistä edullisemmalle alustalle kesken vuoden. Uuteen Oma asiointi- palveluun rakennettiin erillisintegraatioiden sijaan yhteydet suomi.fi-palveluihin ja VTJ-tiedot saadaan sitä kautta kuntaan. Suomi.fi-valtuuttaminen on teknisesti valmis, mutta sitä ei ole otettu tuotantokäyttöön, koska kehitysresurssi jouduttiin käyttämään hyvinvointialueen sähköisen asiointin mahdollistamiseen Sipoon alustalla vuoden vaihteen jälkeen. (HVA ei saanut omaa palveluaan auki vuoden vaihteeseen mennessä)</p>	<p>e-lomakepalvelu on suljettu, palvelimet on poistettu käytöstä ja asiointit on siirretty vahvasti tunnistautuneen asiakkaan asiointipalveluihin vuoden 2021 aikana.</p> <p>Uusi: Vuoden 2022 aikana Oma asiointi -palvelussa on otettu käyttöön suomi.fi-valtuuttaminen ja integraatio VTJ-tietokantaan.</p>		
--	---	--	---	---

Tarkastuslautakunnan kommentti: Tavoitteen mittarissa mainitaan, että palvelu on otettu käyttöön. Tavoitteen mittarista poiketen palvelu ei ole käytössä. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteen ei toteutuneeksi.

Vastine: Tavoite on merkitty osittain toteutuneeksi (keltainen) siitä syystä, että kunta on tehnyt kaiken tarvittavan tavoitteen toteutumiseksi eli palvelu olisi otettu käyttöön tavoitteen mukaisesti. Jos palvelu olisi otettu käyttöön viime vuoden aikana, Sipoalaisilta olisi hävinnyt kaikki SoTe:n digitaaliset lomakkeet tammi-huhtikuun 2023 ajaksi. Tehtiin tietoinen päätös

pitää palvelut ennallaan, kunnes HVA saa omat palvelunsa kuntalaisten käyttöön. SoTen lomakkeita, jotka olisivat lakanneet toimimasta, olivat esim. Diabetes-, CPAP- ja hoitotarvikkeiden tilaukset, lastensuojeluilmoitukset, omaishoitajien palkkalomakkeet, tietopyynnöt. HVA:lla ei ollut mitään prosesseja näiden asiointien hoitamiseksi.

Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Vuonna 2022 toteutetaan koko henkilöstölle suunnattu sosiaalisen pääoman kysely.	Kysely on toteutettu ja tulosten käsittelylle on laadittu malli ja ohje.		
	Sosiaalisen pääoman kysely toteutettu marraskuussa. Tulokset raportoitu joulukuussa ja niiden käsittely aloitettu.			

Talous- ja hallintokeskus joutui vuoden 2022 aikana kiinnittämään henkilöstöresurssejaan varsin mittavissa määrin hyvinvointialueuudistuksen valmisteluun ja siihen liittyvään tiedonkeruuseen. Työ tehtiin pääsääntöisesti oman normaalin työn ohella. Talousjohtaja jatkoi jo vuonna 2021 aloittamaansa VATE työtä kevääseen 2022 saakka, jossa 50 % työajasta dedikoituna VATE työhön. Talouspalveluyksiköstä kaksi henkilöä siirtyi hyvinvointialueen puolelle 1.1.2023 alkaen.

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan tilinpäätöstiedot valmistuivat paria viime vuotta poiketen hyvissä ajoin ja konsernitilinpäätöslaskelmia varten tehty uusi henkilöresurssi on ollut onnistunut.

Tarkastuslautakunta suositaa, että talouspalveluyksikön kaventuneita henkilöstöresurssien riittävyttä seurataan, jotta aikaa löytyy enemmän yksikön oman toiminnan jatkokehittämiseen.

Vastine:

Vaihtoehto1. Talouspalvelut-yksikköön rekrytoidaan vuoden 2024 alusta lukien toinen konsernitilinpäätöstaitoinen kirjanpitäjä/taloussihteeri.

Vaihtoehto2. Syksyllä 2023 selvitetään mahdollinen kirjanpidon ja reskontrien ulkoistaminen HPK Palvelut Oy:öön. Myös konsernitilinpäätöksen laadinta siirrettäisiin yhtiöön. Selvitys valmistuu syyskuun loppuun mennessä. Vaihtoehto 2:n tulee olla kustannustehokkaampi kuin vaihtoehto 1:n.

Vuoden 2024 keväällä on tarkoitus hankkia talousarvion, osavuositarkastusten, kuukausiraporttien ja toimintakertomuksen laadintaan ohjelmisto, joka vähentää laadintaan käytettävää työaikaa Talouspalvelut-yksikössä.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laadintaprosessista tehdään koko kunnan tasoinen prosessikuvaus.

IT-palvelut yksikkö jaettiin kolmeen osaan. Hyvinvointialueelle siirrettiin kolmannes henkilöstöstä, toinen kolmannes muodostaa kunnan nykyisen tietohallinnon ja perustekniikkapalveluiden ulkoistuksen myötä kolmasosa henkilöstöstä siirtyi liikkeenluovutuksella Kuntien Tiera Oy:n palvelukseen. Iso työpanos oli odotetusti hyvinvointialueen ICT-ympäristön muodostamisen tukeminen ja sen toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Yksikkö teki Sipoon ICT-siirron osatoteuttaja-sopimuksella hyvinvointialueelle ja yksikkö tukee toiminnallisesti hyvinvointialuetta vähintään kevääseen 2023 asti.

Hallintopalvelut-yksiköstä kaksi henkilöä siirtyi vuoden vaihteessa hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueuudistus on työllistänyt yksikköä varsinkin viestinnän ja asiakirjahallinnan osalta.

Hankintapäätös sähköisestä arkistoinnista ja digitoinnista tehtiin ja valmistautuminen sähköisen arkiston käyttöönottoon ja paperisen arkiston digitointiin aloitettiin.

Toimintakertomuksessa mainitaan, että sopimuksia ei vielä kaikilta osin ole viety sopimushallintajärjestelmään. Tarkastuslautakunta kehottaa viemään sopimukset määrätietoisesti sopimushallintajärjestelmään, jotta sopimusten hallittavuus, löydettävyys ja tietoturvasuus varmistetaan.

Vastine: Kunnanhallitus on 7.6.2021 § 198 hyväksynyt Sipoon sopimusohjeen, jossa ohjeistetaan mm. sopimusten kirjaamisesta asianhallintajärjestelmään. Sopimuksen vastuuhenkilö vastaa siitä, että sopimus toimitetaan kirjattavaksi asianhallintajärjestelmään ohjeen mukaisesti. Hallintopalvelut vastaa sopimusten teknisestä tallentamisesta asianhallintajärjestelmään sekä sopimusten arkistoinnista oman sisäisen prosessin mukaan. Ajoittain sopimushallinnassa on ollut ruuhkaa, mutta jokainen hallintopalveluille toimitettu sopimus viedään järjestelmään määrätietoisesti ja viivytyksettä.

Asiakaspalvelu-yksikkö pyrki kehittämään saavutettavuuttaan sekä madaltamaan yhteydenoton kynnystä. Kunta teki alkukesästä asiakaskyselyn (erillinen ulkoisille ja sisäisille asiakkaille). Annetut vastaukset ovat olleet ensiarvoisen tärkeitä palvelun jatkuvassa kehittämisessä. Yksikkö on edelleen vahvasti ollut mukana sähköisen asiointiportaalin hallinnoinnissa. Asiakaspalvelu on myös osa turvakieltoasiakkaiden tärkeää palveluprosessia sähköisessä palvelussa Oma asiointissa. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aloittaminen on vaatinut myös kunnan asiakaspalvelulta lisää panostamista neuvontaan.

Asiakaspalvelu on eräänlainen kuntalaisten turvaverkko ja sen tulee toimia.

4.1.2. Kehitys- ja kaavoituskeskus

Kehitys- ja kaavoituskeskukselle valtuustoon nähden asetetuista seitsemästä (7) sitovasta tavoitteesta on merkitty toteutuneeksi kaikki seitsemän (7). Tarkastuslautakunnan arvioi viiden (5) tavoitteen toteutuneen, yhden (1) tavoitteen toteutuneen osittain ja yhden (1) ei toteutuneen.

Edellisen valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2022	Mittari 2022	Osaston arvio	TLK arvio
Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavarantoeri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Sipoo mahdollistaa monipuolisella asumisen kaavavarannolla (AO, AP, AK- tontit) asetetun kasvutavoitteen toteutumisen. MAL-tavoite 434 asuntoa/vuosi tai 32 000–39 000 k-m ²	Hyväksyttävänä yksi pientalokaava (AO+AP) / vuosi sekä yksi kerrostalokaava (AK) / vuosi.		
Henkilöjuna-liikennetarkaisu Nikkilä-Kerava-Helsinki on tehty valtuustokauden 2017–2021 aikana	Toteutusta on edistetty neuvotteluihin seutu- ja valtiotasolla.	KeNi-radon aluevarausuunnitelma ja selvitykset valmistuvat ratasuunnittelun ja asemansuunnittelun ja asemakaavoituksen mahdollistamiseksi.		

ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Uusilla alueilla ARA- ja ASO- tuotanto ei ylitä 20 % kokonaisasuntotuotannosta.	Ara-kohteiden prosentti yksittäisellä alueella ei ylitä 20 %. Suunnittelussa Ara- korttelit hajautetaan ja valitaan sitovasti ennakolta alueella.		
Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200 M€) on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Kysyntä yrityslokaatioille kasvaa, ja yhteistyötä yritysten sijoittumiseksi tiivistetään kunnan ja yritysten välillä.	Tapaamismäärät (Sijoittumistiimi 40/vuosi).		
Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä tiivistetään. Yritysten perustoimintanedellytysten jatkuva parantuminen.	Tapaamismäärät (Yrityskoordinaattori 60/vuosi).		
Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Parannetaan monipuolista kysyntää vastaavaa yritystonttitarjontaa. Yritys- ja työpaikka-alueiden määrää lisätään. Työpaikkojen määrää lisätään.	Yksi yritysalueen asema-alue käynnistetään ja on hyväksyttävänä (esim. E5) valtuustokaudella 2021–2025. Yleiskaavassa tutkitaan uudet yritysalueet v. 2021–2025. Työllistävien yritysten määrä; työnantajarekisterissä olevien sipoolaisten yritysten määrä nyt ja toivottu kasvu valtuusto-kautena 2021–2025 5%. Työllistymisten määrän mittaus; toteutuneet yhteiset yrityskäynnit määrältään kevät ja syyskautella sekä teipalveluiden toimialatiimien tapaamisten määrä kohtaantoasioissa.		
Tarkastuslautakunnan kommentti: Tarkastuslautakunnan on haastavaa arvioida tavoitteen toteutumista, koska mittari on valtuustokauden mittainen. Mittarin viimeisessä lauseessa ei ole mitattavaa määrää.				
Vastine: Valtion tilasto työpaikkaomavaraisuudesta on 2-3 vuotta jäljessä. Seurataan mahdollisimman tarkasti.				
Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajan yritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Sipoon houkuttelevuuden lisääntyminen matkailu- ja asumiskohteena. Sipoonkorven ja saariston saavutettavuuden parantaminen.	Sipoonkorven Korvenportin toteutus. Markkinointitempausten määrä.		
Tarkastuslautakunnan kommentti: Käsitksemme mukaan Korvenportti valmistui jo syksyllä 2021, näin ollen sen ei tulisi olla enää vuoden 2022 mittarina. Koska markkinointitempausten määrää ei ole määritelty, siihen on mahdotonta ottaa kantaa.				
Vastine: Vuonna 2022 järjestettiin Sipoonkorvessa yhdessä Ravintola Tilan kanssa Nuku yö ulkona-tapahtuma, joka on Suomen Ladun valtakunnallinen tempaus. Kunnat ja eri Suomen ladun paikallisyhdistykset voivat osallistua vuosittain järjestettävään tempaukseen. Korvenporttia on markkinoitu vuonna 2022 100 syytä matkailu- markkinointitempauksen yhteydessä erityisesti kotimaassa. Saksan markkinoita on tavoiteltu Kaakkois-Suomen kuntien kanssa yhteistyössä. Korvenportissa on vierailut saksalaisia eri matkatoimistojen edustajia. Markkinointia varten on valmistunut saksankieliset kotisivut. Lisäksi Korvenporttia ja Sipoonkorven kansallispuistoa on markkinoitu Hop-On Hop-Off -bussilinjan markkinoinnin yhteydessä sekä vuonna 2022				

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2022

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP 2022
Asemakaavat, k-m ² *)	13 401	47 028	49 000	9 473	44 4675
.. Työpaikka-alueet	12 901		0	1 296	40 8335
.. Asuinalueet	500	47 028	49 000	8 177	36 340
Kyläosayleiskaavat	0	0	0	0	0
Strategiset osayleiskaavat	0	0	1	0	0
Tonttien myynti- ja vuokrapäätökset	42	30	50	20	45
Maanhankinta, ha	46,3	5,89	10	32,7	85
Maanmyynti, ha	9,12	2,715	20	9,6	26,5
Myytävät yritystontit, k-m ²		826	50 000	57 395	81457
Myytävät asuintontit, k-m ²		15 000	25 000		23 497

Sipoo on ollut viime vuosina yksi Suomen nopeimmin kasvaneista kunnista ja asumisen kaavavarannolla on luotu edellytykset hyvälle kasvulle myös lähivuosiksi.

Loppuvuonna 2021 alkanut yleiskaavan päivityksen ohjelmointityö eteni aloitusvaiheeseen syksyllä 2022 ja tekeillä oleva palveluverkkoselvitys tulee olemaan tarpeen yleiskaavaa laadittaessa. Yleiskaava on kunnan alueiden käytön suunnittelun keskeinen työväline, mutta sen valmistumiseen on kuitenkin vielä matkaa. Yleiskaavaa laadittaessakin tulee siis huolehtia, että muiden lupaprosessien tulee sujua jouheasti ja niiden käsittelyissä tulee edelleen pyrkiä tavoiteaikatauluihin.

Tarkastuslautakunta esittää myös, että strategian toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei muun kunnan kehittyminen jää resurssipulassa taajamien kehittämisen varjoon.

Vastine: Kyläalueiden ja haja-asutusalueen kehittäminen on taajamien kehittämisen ohella Sipoon kunnan strategisia tavoitteita. Resurssien kohdentamisessa tulee huomioida niin taajamat kuin muutkin alueet. Sipoon yleiskaavan päivitystyö ajoittuu valtuustokauden ajalle. Yleiskaavatyössä paneudutaan laajasti koko kunnan ja kaikkien kunnan osa-alueiden kehittämiseen. Haja-asutusalueen rakentamisen lupien käsittelyä on vahvistettu ja toiminta erotettu omaan, itsenäiseen yksikköön.

Mittaus- ja kiinteistöyksikkö tilasi vuonna 2022 kiinteistöalan asiantuntijoiden näkemyksen Sipoon kunnan eri alueiden tavanomaisten tonttien keskimääräisestä yksikköhinnasta ja tämän pohjalta syntyvä vyöhykehinnottelu tulee olemaan oiva työkalu tontinmyynnin tueksi. Yksittäisen tontin yksikköhinta voi kuitenkin merkittävästi poiketa vyöhykkeellisestä hinnoittelusta suuntaan, jos toiseen esimerkiksi erityisen hyvän sijaintinsa vuoksi tai toisaalta huonon rakennettavuuden vuoksi ja siksi merkittävällä kaava-alueilla voi olla riskien hallinnan vuoksi tarpeen tulevaisuudessa, vyöhykehinnottelusta huolimatta, teettää tarkempi ulkopuolinen arviointi.

Toisin, kuin kaavoituskatsauksessa s.18 on esitetty tehtävän, niin ei maapoliittista ohjelmaa ole päivitetty vuonna 2022 ja se tulisi pikimmiten päivittää. Voimassa oleva maapoliittinen ohjelma on hyväksytty 14.12.2015.

Erityisesti keskusta-alueiden kehittämiseen kyettäisiin paremmin vaikuttamaan pidemmällä aikavälillä, mikäli viranhaltijoilla olisi mahdollisuus entistä paremmin asettaa velvoitteita luovuttaessaan tontteja asumis- ja yrityskäyttöön. Tarkastuslautakunta toistaa kehoituksensa päivittää syksyllä 2019 laaditut tontin luovutusperiaatteet. Tarkastuslautakunta suosittaa myös yritysvaikutusten arvioinnin ottamista päätöksenteon tueksi. Yritysvaikutusten arviointi on keino, jolla helpotetaan yritysten toimintaedellytyksiä kunnassa, samalla edesauttaen aluetalouden kehittymistä.

Vastine: Tonttien luovutusperiaatteiden päivytystyö käynnistetään. Samassa yhteydessä arvioidaan toimivien mallien yritysvaikutusten arvioinnin käyttöön.

Todettakoon, että 2020-vuonna vastaanotetusta Nevas Gårdin maankäyttösopimukseen kohdistuneesta vahingonkorvausvaateesta ei ole merkintää kunnanhallituksen pöytäkirjoissa. Kunnanhallituksessa asiaa on kuitenkin käsitelty ja se on riskienhallintaosiossa edelleen määritelty vähäiseksi.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toiminnan mittaamisen sijaan tulisi tavoitteiden sekä mittareiden osalta keskittyä vaikuttavuuden mittaamiseen.

Vastine: Tavoitteiden toteutumista arvioivat mittarit perustuvat pääosin toiminnan ja sen tuotosten mittaamiseen. Eri toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi on hyvin haastavaa ja lyhyellä tähtämällä käytännössä mahdotonta. Toimenpiteiden, joiden toteutumista käytetään tavoitteiden mittareina, on kuitenkin syytä olla vaikuttavia. Tavoitteenasetannassa on syytä pyrkiä mahdollisimman laadukkaaseen vaikutustenarviointiin.

4.2. Sosiaali- ja terveysosasto

Sosiaali- ja terveysosastolle oli asetettu seitsemän (7) valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta. Osaston oman arvion mukaan tavoitteista kuusi (6) toteutui ja yksi (1) tavoite toteutui osittain. Tarkastuslautakunta arvioi viiden (5) tavoitteen toteutuneen, yhden (1) osittain toteutuneen ja yhtä (1) tavoitetta ei pystytty arvioimaan.

Edellisen valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2022	Mittari	Osaston arvio	TLK arvio
Asiakaskokemuksen mittaus on jatkuva. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Sosiaali- ja terveysosaston asiakaskokemusta mitataan Nikkilän sotetalon kolmessa pisteessä (pohja-, 1 ja 2 . kerroksessa), Söderkullan neuvolassa ja suun terveydenhuollossa	75 % vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä		
	Vuoden 2022 keskiarvo on 90 %. Tavoite toteutui			

Tarkastuslautakunnan kommentti: Saatu tulos ei edusta tasapuolisesti kuntalaisia SOTE-palveluiden käyttäjinä eikä ohjaa toiminnan kehittämistä. Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2021 arviointikertomuksessaan, että asiakastytyväisyyden mittaustavassa tulisi ottaa huomioon eri asiakasryhmien mahdollisuudet osallistua, ja saatavan datan edustavuus. Esimerkiksi pitkäaikaissairaiden osalta tilanne on huolestuttava, eivätkä he pääse käyttämään mittauspisteitä. Mittareissa tulisi monipuolisesti näkyä palvelukokemuksen eri vaiheet asiakasryhmittäin, ja tuloksien tulisi olla informatiivisia kunnan johdolle. Tarkastuslautakunnan ehdotuksista poiketen parannuksia ei tehty ja nyt koko mittari ja tavoite siirretty hyvinvointialueelle.

Vastine: Palautetta palvelusta on kerätty muutenkin kuin fyysisillä mittauslaitteilla. Hyvinvointialue vastaa jatkossa omien toimintojensa asiakaskokemuksen mittaamisesta.

Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kuntalaisten lähettämiin kysymyksiin ja palautteisiin vastataan mahdollisimman pian.	Käytössä olevien palautekanavien prosessit on kuvattu ja vastuuhenkilöt nimetty. Vastauksissa kerrotaan asiakkaalle vähintään, että miten asia etenee ja ohjataan tarvittaessa asiakasta eteenpäin.		
	Saattohoito kotona mahdollistetaan asiakkaan niin halutessa.	Tavoite on saavutettu. Saattohoito mahdollistettiin kotona asiakkaan niin halutessa.		
	Parannamme palveluiden 24/7 saatavuutta ja tavoitettavuutta.	Takaisinsoittojärjestelmä on laajasti käytössä sosiaali- ja terveysosastolla ja siihen voi pääsääntöisesti jättää viestin 24/7.		
	Kasvisruoka on tarjolla kaikissa kouluissa, kaikille halukkaille, jokaisena koulupäivänä.	Tavoite on saavutettu ja sitä ylläpidettiin.		
	Otetaan käyttöön sähköinen ruokajätteen seurantarjestelmä.	Tavoite on saavutettu ja sitä ylläpidettiin.		
	Edellä lueteltuja vuosien varrella annettuja palvelulupauksia ylläpidettiin. Tavoite toteutui.	Poikkeuksena palveluiden 24/7 saatavuus ja tavoitettavuus takaisinsoittojärjestelmän osalta, joka oli sidoksissa hyvinvointialuevalmisteluun ja toteutui ainoastaan osittain.		
Tarkastuslautakunnan kommentti: Tarkastuslautakunta suosittelee, että jokainen pilkottu sitova osatavoite on myös arvioitu värikoodilla.				
Vastine: Hyvinvointialue vastaa jatkossa omasta toiminnastaan. Toive osatavoitteiden arvioinnista otetaan jatkossa huomioon tavoiteseurannassa.				
Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla.	Sähköistä ajanvarausta lisätään	Oma Olon tarjoamia sähköisen ajanvarauksen mahdollisuuksia on lisätty. Sähköinen ajanvaraus matalankynnyksen lapsiperheiden palveluihin on otettu käyttöön.		
	OmaOlo otettiin kokonaisuudessaan käyttöön Sipoossa hyvinvointialueen hankkeen tuella. Tavoite toteutui. Sähköinen ajanvaraus on käytössä matalankynnyksen lapsiperheiden palveluissa. Tavoite toteutui.			
Valmistaudutaan mahdollisiin valtakunnallisiin Sote- ja maakuntamuutoksiin.	Varmistetaan sipoolaisten hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut myös sote-uudistuksen jälkeen.	Sipoo on edustettuna kaikissa sote- valmisteluelimissä.		
	2,25 htv yhteenlaskettuna oli mukana valmistelussa. Lisäksi kaikissa hanke- ja valmistelutyöryhmissä oli mukana yksiköiden edustajia. Edellä mainittujen lisäksi hankkeeseen siirtyi 1 työntekijä. Sosiaali- ja terveysjohtaja toimi Vaten varapuheenjohtajana ja myöhemmin hyvinvointialuejohtajan sijaisena. Tavoite toteutui.			
Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen	Sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden siirtyminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle toteutetaan hallitusti.	Henkilöstön osallistamisesta ja tiedottamisesta on huolehdittu systemaattisesti.		

panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Henkilöstölle on järjestetty kuukausittain infotilaisuuksia. Kaikki halukkaat ovat voineet tilata Hva:n uutiskirjeen sähköpostiinsa. Kokouksissa ja eri tilaisuuksissa on informoitu ajankohtaisista asioista. Esihenkilöille ja henkilöstölle on järjestetty muutosvalmennuksia. Lisäksi hyvinvointialueen nettisivuilla on ollut mahdollisuus seurata mm. päätöksentekoa.			
Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Sote osallistuu Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2022-vertailuun.	Ikävakioidut kustannukset e/asukaspysyvät vertailukuntien edullisimmassa neljänneksessä.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Dataa ei ole kerätty vuoden 2021 jälkeen, joten tavoitetta ei voida arvioida.</p> <p>Vastine: Tavoite olisi pitänyt poistaa, jos olisi ollut tieto siitä, että Kuntaliitto lakkauttaa vertailun.</p>				

4.2.1 HYTE

Sote-uudistuksen aiheuttama myllerrys ei pääty kunnassa vuoden 2022 hyvinvointialueuudistukseen, vaan vaatii kunnan työntekijöiltä kehitystyötä ja panostusta myös vuoden 2023 aikana.

Kunnilla ja hyvinvointialueilla on jaettu ja yhteinen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vuoden 2023 alusta alkaen. Lainsäädäntö velvoittaa kuntia ja hyvinvointialueita neuvottelemaan keskenään ja muiden toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. Hyvinvointialueen ja kunnan välinen tiivis ja toimiva yhdyspintatyö edellyttää tehtäväkohtaisten vastinparien löytymistä kummaltakin puolelta. Tässä kunnan puolelta avainroolissa on kunnan hyvinvointikoordinaattori, jonka viran perustamisesta kunnanhallitus teki päätöksen kokouksessaan 28.11.2022.

Kunnan hyvinvoinnin vuosikertomus vuodelta 2022 on vasta valmistumassa, joten hyvinvoinnin laaja-alaisempi arvio siirtyy seuraavaan arviointikertomukseemme, jolloin ensimmäinen toimintavuosi kuntarakenneuudistuksen jälkeen on koettu. Edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Kunnan hyvinvointityön ja -tekojen kirkastaminen on tarpeen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hyvinvointijohtamisen mittareissa vuosina 2021-2022, TEA-viisarissa, Sipoo ei sijoitu kärkeksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen korostuu kunnan tehtävissä sairaanhoidon siirryttyä hyvinvointialueiden harteille. Hyvinvointi- ja terveystyön (HyTe) tärkeyden korostamista varten on kunnille suunniteltu uudenlainen valtionosuus, jonka suuruus määräytyy hyvinvoinnin edistämistyön kautta.

Hyvinvoinnin edistämisen tehtävä on laaja ja edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä ja hyvää vuoropuhelua hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointityö tulisikin sisällyttää osaksi jokaisen kunnanhallinnon osa-alueen työskentelyä kaavoituksesta koulutukseen. Hyvä toiminta tulee myös dokumentoida, ja toimenpiteiden sekä niiden vaikuttavuuden viestimiseen tulee käyttää työtunteja.

Kunnan tulee myös huolehtia verkostosta, jotka auttavat hyvinvoinnin edistämistä alueellaan. Verkostoon kuuluvat vapaaehtoistyöhön perustuvat yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022–2025 hyväksyttiin sivistysvaliokunnassa 26.10.2022. Sipoon kunnan uudessa strategiassa yhtenä tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia. Tämän tärkeän tavoitteen toimenpiteiden toteutumista tulemme Tarkastuslautakunnassa seuraamaan vuoden 2023 aikana tarkoin, kuten myös muun HyTe -toiminnan tavoitteita.

4.3. Sivistysosasto

Sivistysosasto tarjoaa varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluita omina palveluina, ostopalveluina tai tuettuina toimintoina. Sivistyspalveluiden tavoitteena on luoda kaiken ikäisille kuntalaisille edellytykset hyvään elämään. Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen, oppimisen ja harrastustoiminnan tukeminen ovat keskeisessä asemassa palveluiden toteuttamisessa.

Sivistysosaston toimialalle oli tarkastuslautakunnan tulkin mukaan asetettu 14 sitovaa tavoitetta vuodelle 2022. Sivistysosaston oman arvion mukaan tavoitteista 13 saavutettiin ja yksi tavoite saavutettiin osittain. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan 11 tavoitetta saavutettiin, kaksi (2) saavutettiin osittain ja yksi (1) tavoite jäi saavuttamatta.

Edellisen valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2022	Mittari	Osaston arvio	TKL arvio
Sivistysosaston hallinto (kehittämis- ja tukipalvelut)				
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen.	Oppilaille suunnatun, koulumatkoja ja niiden turvallisuutta koskevan kyselyn suorittaminen.	Kysely suoritettu ja sen pohjalta laadittu toimenpidesuunnitelma.		
	Kysely suoritettu ja sen pohjalta on laadittu toimenpidesuunnitelma. Toimenpiteiden toteuttaminen on aloitettu.			
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Vaikka kyseinen tavoite on mittarin mukaan toteutunut, toivomme että syksyn 2022 informaationviiveet koulukyydityksiin liittyen ei enää toistuisi vuonna 2023. Perheille on tärkeää saada tieto hyvissä ajoin lasten koulukyydeistä ennen uuden lukuvuoden alkua, osana perhearjen sujuvuutta.</p> <p>Vastine: Keväällä 2023 on otettu käyttöön uusi koulukuljetusprosessi jonka ansiosta informaatioketjuja ja kuljetuspäätösten tekoa on saatu tehostettua. Tavoitteena on vakiinnuttaa ja edelleen kehittää järjestelmää mm. toimijoiden koulutuksella syksyn 2023 aikana.</p>				
Varhaiskasvatus				
Teemme ennaltaehkäisevää työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.	Varhaiskasvatuspalvelut tuottavat yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria.	Toiminta toteutettu lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana.		
	Kulttuuri- ja liikuntakalenteri on otettu käyttöön kaikissa yksiköissä. Kalenteriin on kirjattu teatterielämys kaikille 5- ja 6-vuotiaille lapsille, jolloin mahdollistetaan kaikille kunnalliseen toimintaan osallistuville tähän ikäluokkaan kuuluville lapsille mahdollisuus kulttuurielämykseen. Lisäksi kaikille ikäluokille tarjotaan musakärkytoimintaa osana kulttuurikalenteria.			
Sipoossa koulutus, esiopetus ja varhaiskasvatus ovat korkeatasoisia ja lähellä	Varhaiskasvatusta kehitetään ja arvioidaan uuden laadunhallintasuunnitelman avulla.	Varhaiskasvatuksen arviointikansio sekä arvioinnin ja kehittämisen vuosikello on otettu käyttöön vuoden 2022 aikana.		

perheitä.	Laadunhallintasuunnitelmassa on huomioitu Reunamo educationin kanssa tehtävä yhteistyö ja työkalut (vuosianalyysit ja osaamisen kartoitus), paikalliset arviointikäytännöt sekä Karvin laatuindikaattorit ja Valssi-järjestelmä.		
Koulutuspalvelut			
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimi-aloillamme.	Oppilaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana koulujen yhteisöllistä oppilashuoltoa.	Oppilaille teetetään lukuvuositain hyvinvointia mittaava kysely ja koulun yhteisöllinen oppilashuolto-ryhmä valitsee tulosten perusteella kehittämiskohteet.	
	Kysely toteutettu lokakuussa 2022. Kouluille on lähetetty tulokset marraskuussa 2022. Koulujen yhteisölliset oppilashuoltoryhmät ovat käsitelleet tulokset ja valinneet kehittämiskohteet. Kehittämiskohteet on kirjattu jokaisen koulun lukuvuosisuunnitelmaan 2022–2023.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Oppilaiden hyvinvointikyselyn tulokset sivistysvaliokunnan pöytäkirjassa 14.12.2022 on raportoitu vain yleistasolla. Kyselyn vastausten jakauma ja erot koulujen välillä auttaisivat arvioimaan yhdenvertaisuuden ja toimenpiteiden tarpeellisuuden toteutumista Sipoon kouluissa. Vertailu aikaisempiin hyvinvointikyselyn tuloksiin olisi suositeltavaa. Toivoisimme tavoitteiden olevan jatkossa sidottu mittareiden osoittamiin haasteisiin, kuten esim koululaisten turvallisuuden tunteen parantamiseen tai toimintatapoihin kiusaamistilanteissa. Näin ollen mittareiden toteuttaminen ei olisi itseisarvo, vaan niiden perusteella tehtävät päätökset ja korjaava toiminta.</p> <p>Vastine: Sivistysvaliokunnalle on esitelty oppilaiden hyvinvointitulokset vain yleisellä tasolla niin että sivistysvaliokunta saa kokonaiskuvan tilanteesta. Yksittäisten koulujen väliset erot eivät ole merkittäviä ja yksittäisen koulun tuloksesta voidaan helposti tehdä liian vahvoja johtopäätöksiä. Tuloksista tehdään jatkossa vertailua myös aikaisempiin tuloksiin siltä osin kuin se on mahdollista.</p>			
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Lukio-opiskelijoiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana lukioiden yhteisöllistä opiskelijahuoltoa.	Opiskelijoille teetetään lukuvuositain hyvinvointia mittaava kysely ja lukion yhteisöllinen opiskelijahuolto-ryhmä valitsee tulosten perusteella kehittämiskohteet. Opiskelijat otetaan mukaan kyselyn laatimiseen.	
	Kysely on laadittu yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Kysely on toteutettu loppuvuodesta 2022. Kyselyn tulokset on koottu ja yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä on valinnut kehittämiskohteet.		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Sipoon lukion kysely löytyy suomenkielisen koulutusjaoston 7.2.2023 pöytäkirjoista liitteenä ja Sibbo Gymnasiumin kysely käsiteltiin ruotsinkielisen koulutusjaostossa ilmoitusasiaina. Dokumentoitua tulosten perusteella tehtävää toimenpidesuunnitelmaa on seurattava hyvin ja esille tullesiin 16 koulukiusaamistapauksen on toivottavasti reagoitu jo ensikädessä.</p> <p>Vastine: asiat valmistellaan jatkossa toimitilille yhteismitallisesti. Kaikkiin koulukiusaamistapauksiin on puututtu asianmukaisesti. Lukioissa painotetaan opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin yhteistyössä oppilaskuntien kanssa.</p>			
Sipoossa koulutus, esiopetus ja päivähoito ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Yhteis-, samanaikais- ja tiimiopeuttajuutta toteutetaan jokaisessa koulussa.	Jokaisessa koulussa on selkeä tiimirakenne ja selkeät mallit opetuksen suunnittelulle ja dokumentoinnille. Henkilöstö hyödyntää digitalisaatiota opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	
	Kouluissa on tiimirakenteet ja koulut ovat osittain luoneet mallit opetuksen suunnittelulle ja dokumentoinnille opetuksen suunnittelulle. Tehokkaiden digitaalisten tietorakenteiden luominen koulujen ja kunnan tasolla edellyttää vielä jatkokehittämistä.		
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme	Perusopetuksessa on käytössä kulttuuri- ja liikuntakalenteri.	Kunnan kulttuuri- ja liikuntakalenteri on otettu käyttöön jokaisessa peruskoulussa.	
	Kulttuuri- ja liikuntakalenteri on otettu käyttöön kaikissa kouluissa. Kalenterissa on tapahtumia jokaiselle vuosiluokalle ja tapahtumilla taataan jokaiselle peruskouluikäiselle sipoolaiselle lapselle ja nuorelle yhdenvertaiset mahdollisuudet saada kulttuuri- ja liikuntaelämyksiä- ja kokemuksia.		

Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan.	Esimiesten johtamistaitoihin panostetaan valmennuksella. Organisaatiota kehitetään osallistamalla laajasti henkilökuntaa hyödyntäen digitalisaatiota.	Esimiehille on järjestetty suunnitelmallinen valmennuspolku. Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus osallistua laajasti heitä koskevien asioiden valmisteluun.		
	Koulutuspalveluiden koko henkilöstölle suunnattu Teams toimii avoimena kanavana, jonka kautta kaikki pääsevät vaikuttamaan kouluja koskeviin asioihin jo suunnittelu- vaiheessa. Esimiehille on järjestetty useita koulutustilaisuuksia vuoden 2022 aikana johtamistyötä tukemaan.			
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Toteutettu toimenpide tähtää työntekijöiden hyvinvoinnin parantamiseen. Olisi hyvä jos työntekijöiden hyvinvointia seurattaisiin, jotta tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuus nähtäisiin.</p> <p>Vastine: Sipoon kunta seuraa henkilöstön hyvinvointia henkilöstöryhmittäin vuosittain tehtävillä kyselyillä. Niiden tulokset käsitellään yhteistyössä henkilöstön kanssa. Tulosten perusteella määritellään henkilöstön hyvinvointia parantavat toimenpiteet.</p>				
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut				
Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	Edistämme kaikenikäisten hyvinvointia ja tuemme elinikäistä oppimista: Sipoon opisto tekee yhteistyötä lukioiden kanssa, jotta opiskelijoilla olisi mahdollisuus suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luettaisiin hyväksi lukion oppimäärässä.	Opetussuunnitelman kehittäminen on saatettu loppuun ja lukion opiskelijoilla on mahdollista suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luetaan hyväksi osana lukion oppimäärää.		
	Sipoon opiston opetussuunnitelmaan on lisätty osaamisperusteisesti kuvattuja kursseja, joita lukiolaiset voivat suorittaa. Yhteistyötä lukioiden kanssa jatketaan.			
	Panostamme osallisuuteen ja asukkaiden mahdollisuuksiin vaikuttaa palvelujen sisältöihin: Kirjasto maalla ja merellä-hankkeen puitteissa järjestetään tapahtumia kirjaston ulkopuolella ja kirjastojen tapahtumissa asiakkaat suunnittelevat sisältöä.	Tapahtumat toteutettu toimintakauden 2022 aikana.		
	Ikäihmisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia parantava kirjaston hanke on käynnistetty ja toiminta jatkuu. Toiminnasta saatavaa palautetta käytetään jatkuvaan toiminnan kehittämiseen.			
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Kooste pyydetystä tarkennuksesta tavoitteeseen liittyen seuraavasti: Kirjasto haki Uudenmaan aluehallintovirastolta Kirjasto maalla ja merellä -hankkeelle lisäaikaa 31.5.2023 asti ja tämä myönnettiin.</p> <p>Vastine: Hankkeelle alkuperäisesti suunniteltu toteutusaika oli haasteellinen. Oli rekrytointihaasteita ja työskentely sekä ikäihmisten että lasten ja nuorten kanssa oli haasteellista pandemiasta johtuen. Tästä syystä kirjaston johtaja päätyi hakemaan lisäaikaa, jotta hanke saadaan toteutettua loppuun.</p>				

	<p>Kehitämme yhteistyötä yhdistysten, seurojen ja järjestöjen kanssa: Liikuntapalvelut luovat säännölliset käytänteet yhteisille tapaamisille ja avoimen ja läpinäkyvän foorumin verkostoitumiselle.</p> <p>Yhteinen käytänte on luotu, yhteydenpito seurojen ja yhdistysten kanssa on säännöllistä. Kaikille seuroille on järjestetty informatiivinen tapaaminen vuoden aikana.</p>	<p>Käytänteet luotu ja yhteydenpito on säännöllistä ja tapaamisia on järjestetty toimintakauden 2022 aikana.</p>		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Mittarista puuttuu konkretia ja on turhan lavea. Tarvitaan kohtaamismääriä ja keinoja, miten yhteistyötä voidaan parantaa ja seurata kehitystä.</p> <p>Vastine: Aikaisemmin ei ole kutsuttu liikuntajärjestöjä yhteiseen tapaamiseen, jossa käydään läpi ajankohtaisia asioita vuorovaikutuksellisesti kerran vuodessa. Joskus aikaisemmin on ollut avustusero halukaille seuroille, joka on järjestetty ehkä kerran vuodessa tai ei ollenkaan. Nyt on luotu "Seurafoorumi" -konsepti Sipoossa toimiville järjestöille, jossa liikuntapalvelut kertovat ajankohtaisia asioita sekä tapaavat kaikkia seuroja yhtä aikaa sekä tapaamisella liikuntapalvelut saa samalla vuorovaikutuksellisesti arvokasta tietoa seurakentältä ja kehittämistarpeista. Lisäksi samassa tilaisuudessa seurat voivat luoda uusia verkostoja ja yhteistyötä keskenään ja hyötyä näin yhteisestä tilaisuudesta. Tapaaminen on kaikille yhtä aikaa ja on näin ollen läpinäkyvä. Lisäksi monipuolinen tiedonjakaminen on mahdollista puolin ja toisin.</p>				
	<p>Panostamme syrjäytymisen ehkäisyyn kohdentamalla palveluja: Harrastamisen Suomen mallin vaikuttavuutta mitataan ja mittausten pohjalta toimintaa kehitetään ja kohdennetaan sellaiselle kohderyhmälle, jota ei ole vielä tavoitettu.</p> <p>Toiminnan vaikuttavuutta mittaava tutkimus on tehty. Osallistujille tehdyn vaikuttavuuskyselyn mukaan 3 % toimintaan osallistuneilla ei ollut harrastusta ennen Hobari-harrastuksen aloittamista. Jatkossa kehitetään edelleen keinoja osallistaa lapsia ja nuoria toiminnan suunnitteluun.</p>	<p>Vaikuttavuutta mittaava tutkimus laadittu ja toteutettu toimintakauden 2022 aikana.</p>		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Syrjäytymisen vaikuttamisen kannalta lienee vaikuttavampaa kysyä kaikilta koululaisilta ja oppilailta heidän halukkuuttaan osallistua harrastuksiin ja ohjata heitä aktiivisesti harrastusten pariin.</p> <p>Vastine: Emme nähneet järkeväksi laatia omaa harrastuskyselyä koska kyselyyn ei olisi saatu kattavasti vastauksia. Parempana vaihtoehtona näimme, että lisäksi kysymyksiä kunnassa vuosittain jo toteutettavaan koulutuspalveluiden toimesta tehtävään koululaisten hyvinvointikyselyyn. Emme valitettavasti kuitenkaan pystyneet vaikuttamaan kysymysten aseteluun. Saimme sinne lisättyä ainoastaan harrastamiseen liittyvän kysymyksen.</p>				
<p>Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.</p>	<p>Teemme tiivistä yhteistyötä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi: Nuorisopalvelut järjestävät ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä oppitunteja kaikille yläkouluikäisille.</p> <p>Kaikki yläkouluikäiset ovat vuoden 2022 aikana saaneet ottaa osaa ehkäisevään päihdetyöhön liittyvään oppituntiin. Tämän lisäksi myös osalle alakouluikäisille on voitu järjestää ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä oppitunteja.</p>	<p>Oppitunnit toteutettu lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana.</p>		
<p>Tarkastuslautakunnan kommentti: Tavoiteteksti on vaikeasti ymmärrettävissä. Tavoite on arvioitu päihdetyöhön liittyviin oppituntien toteutumiseen yläkoululaisille.</p> <p>Vastine: Tavoite liittyy, että koulupäivän aikana on pidetty päihdetyöhön liittyvä oppitunti. Oppituntien määrä tai alueellinen jako ei ole osa tavoitetta koska oppitunnit on pidetty koulupäivän aikana ja kaikille yläkoululaisille. Tavoitteen toteutus on arvioitu, jos toiminta on toteutunut.</p> <p>Tavoitetekstin alkuosalla tarkoitetaan tavoitetta, johon sen kaksoispisteen jälkimmäisellä osalla halutaan vaikuttaa. Vuoden 2024 talousarvioesityksessä huolehditaan siitä, että tavoitteet ovat selkeitä ja helposti ymmärrettävissä.</p>				
	<p>Kulttuurikalenteri yhteistyötä kehitetään osana koulu- ja varhaiskasvatus-yhteistyötä: Kulttuuripalvelut tuottavat koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria. Kaikki kunnan 7-luokkalaiset vierailevat nuorisotaloilla osana kulttuurikalenteria.</p> <p>Kulttuurikalenteri on käytössä Sipoon kaikissa kouluissa. Kunnan kaikki 7-luokkalaiset ovat vierailleet nuorisotaloilla yhdessä opettajan kanssa.</p>	<p>Ohjelma valmistunut ja toteutetaan lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana. Vierailut toteutuneet lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana.</p>		

Kahden haastavan koronaepidemiavuoden jälkeen koronatilanne sen rajoitusten osalta hellitti kevään 2022 aikana, jonka seurauksena sivistysosaston palvelut on pystytty toteuttamaan suhteellisen normaalisti. Sivistysvaliokunnan alaisia palveluita koskeva palveluverkkoselvitys on edennyt, vaikkain hieman hitaanlaisesti ja sen on tarkoitus valmistua vuoden 2023 aikana.

4.3.1 Varhaiskasvatuspalvelut

Henkilöstöpula näkyi Sipoon varhaiskasvatuksessa varsinkin sijaisten heikkona saatavuutena. Rekrytointihaasteisiin vastattiin käynnistämällä uuden sijaisrekrytointipalvelun hankintaprosessi, jossa ulkopuolinen toimija hoitaa kaikki keikkatyövoiman hankintaan ja toimintaan liittyvät tehtävät maaliskuusta 2023 lähtien. Henkilöstön sijaispula on kuormittanut ja luonut paineita päiväkotijohtajille myös lakisääteisten mitoitusten täyttymisen näkökulmasta. 1.8.2022 voimaan astunut perhevapaauudistus, jossa lapset voivat aloittaa varhaiskasvatuksessa sen kuukauden alusta, jolloin täyttävät 9 kk, aiheutti pulaa varhaiskasvatuspaikoista. Paikkapulahaastetta varten perustettiin mm kaksi tilapäistä ryhmää (Talma & Miili) Sijaisrekrytointipalvelun hankinta ja lakipohjainen perhevapaauudistus tarkoittavat jatkossa selviä lisäkustannuksia varhaiskasvatuspalveluihin.

4.3.2. Koulutuspalvelut

Sivistysosasto on itse arvioinut resurssiaan opetustoiminnassa sinänsä hyväksi, mutta haasteena on ollut saada rekrytoitua soveltuvat henkilöt avoimna oleviin tehtäviin (esim. oppilaanohjaus, erityisopetus, matematiikka, fysiikka, kemian opetus) ja lisäksi sijaispula on suuri. Syksyllä 2022 on ollut perusopetuksen puolella kolmen koulusihteerin vaje, mikä on osaltaan kuormittanut koulutuspalveluiden hallintoa sekä koulun rehtoreita.

Tarkastuslautakunta on myös kiinnittänyt huomiota, että opettajien suuri vaihtuvuus on lasten näkökulmasta ollut haitallista. Vaikka trendi työpaikkojen vaihtoon on valtakunnallinen, niin Sipoon koulujen välillä on eroja vaihtuvuudessa. Jokaisen kouluympäristön puitteiden tulee olla toimintakelpoiset sekä lapsille että opettajille. Myös koulutettujen opettajien määrä ala-astekoulujen osalta on ollut huolestuttavan alhainen. Asiakas palaute varsinkin oppilaiden vanhemmilta on vahvistanut näkemystä siitä, että esim. Miilin suuri koulukeskus ei alun perin ole suunniteltu kuudelle eri koululle. Oma ns. kotipesä on puuttunut monelta luokalta, joka on aiheuttanut luokkien jatkuvaa siirtymistä ja lisäksi suuret avoimet tilat ovat aiheuttaneet rauhattomuutta ja osalle lapsille keskittymisvaikeuksia tunneilla. Toimenpidesuunnitelmia korjaavista sisätilaratkaisista haasteiden parantamiseksi on tehty mutta toteutus on vielä tekemättä.

Tarkastuslautakunta kehottaa kiirentämään muutostöiden toteutusta, jotta lapset ja nuoret saavat nopeammin heille kuuluvat asialliset ja toimivat koulutilaolosuhteet.

Vastine: Koulun henkilökunnalta pyydettiin toiveita muutostöille keväällä 2023. Ehdotusten pohjalta laaditaan suunnitelma ja talousarvio. Muutostyöt on mahdollista toteuttaa vuoden 2024 aikana, mikäli TA2024 investointien talousarvioehdotus hyväksytään.

Sipoon kuntaan saapui Ukrainan sodan vuoksi maaliskuusta 2022 alkaen ukrainalaisia pakolaisia. Peruskouluikäisille lapsille järjestettiin valmistavaa opetusta. Ukrainasta paenneita oppilaita kävi koulua Boxby skolanissa, Gumbostrands skolanissa, Kungsvägens skolanissa, Lukkarin koulussa ja Sipoonjoen

yhtenäiskoulussa. Ukrainasta paenneita oppilaita oli vuoden 2022 aikana kerrallaan opetustoiminnassa noin 20. Joulukuussa 2022 kuntaan perustettiin vastaanottokeskus ja pakolaisten määrä kasvoi hieman.

Kuntaamme tulleiden ukrainalaisten omia kokemuksia Sipoon kunnan vastaanoton onnistumisesta tulisi kerätä ja informoida luottamushenkilöitä paremmin vuoden 2023 aikana.

Vastine: Tarkastuslautakunnan toive voidaan toteuttaa vuoden 2023 osalta sen jälkeen, kun Sipoon kunta on määritelty heidän kotikunnakseen ja he ovat oikeutettuja kunnan kotouttamispalveluihin. Tätä ennen he ovat olleet vastaanottokeskuksen palveluiden piirissä.

4.3.3. Kulttuuri- ja vapaa-aika sekä nuorisopalvelut

Erlaisia pieniä kehitysparannuksia ulkoliikunnan puitteisiin saatiin tehtyä varsin mukavasti. Valmistelussa ja suunnittelussa on ollut Söderkullan tekojäähanke, Taasjärven uimarannan pukuhuone-, wc- ja suihkurakennus, Miilin liikuntahallihanke, Nikkilän keskusurheilukentän perusparannus sekä Kerava-Sipoo liikuntahallihanke. Liikuntapalvelut teki yhteistyökehityssuunnittelua Itä-uudenmaan hyvinvointialueen kuntien kanssa mm. liikuntamatkailuun, ulkoilureitteihin, liikuntaneuvontaan, hyte-yhteistyöhön, viestintään, liikuntakoulutukseen ja liikunnan kehittämiseen liittyen.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää kuntaa lasten ja nuorten Hobari-harrastustoiminnan sekä puistoruokailun (valtuustoaloite) onnistuneista läpiviemisistä myös vuonna 2022. Nämä ovat osoitus siitä, että jatkossa tämän tyyppisiä, hyvinvointia tukevia tapahtumia kannattaa innovoida lisää.

Tarkastuslautakunta yhtyy sivistisosaston toimintakertomuksessa olevaan arvioon tulevasta kehityksestä, jossa todetaan mm. että kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa tulisi laajentaa ja monipuolistaa. Erityisesti nuorille suunnattujen palveluiden tulisi olla monipuolisemmat. Nuorisotilojen sijainnin tulisi olla keskeinen ja nuorten yleinen tilanne edellyttää panostusta erityisnuorisotyöhön. Palveluiden kehittämisessä on keskityttävä väestön henkisen hyvinvoinnin korjaamiseen ja toipumiseen. Erityisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja harrastamismahdollisuuksien tukeminen ovat keskiössä. Syrjäytymisen ja liikkumattomuuden ehkäisy ovat lähivuosien suurimpia haasteita, joihin kaikki kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut pyrkivät vaikuttamaan toiminnallaan. Yhteisöllisyys ja kansalaistaitojen tukeminen nousevat entistä tärkeämmiksi tavoitteiksi kaikessa toiminnassa.

Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa, että eläkeläisten ja vanhusten osuus kuntaväestöstä kasvaa jatkuvasti ja heille suunnatut ennaltaehkäisevät hyvinvointipalvelut tulisi olla asiakaskeskeiset.

Vastine: Arki ja vapaa-aika-toimiala yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen ennaltaehkäisevien hyvinvointipalveluiden kehittämisestä.

4.4 Tekninen valiokunta, rakennus- ja ympäristövaliokunta

Teknisen valiokunnan, rakennus- ja ympäristövaliokunnan toimialalle oli asetettu seitsemän (7) valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta. Sitovien tavoitteiden toteutumista oli Teknisessä valiokunnassa seurattu vuoden aikana osavuosikatsausten yhteydessä. Tarkastuslautakunnan mielestä tarkastetut tavoitteet ovat yhtenevät teknisen valiokunnan omien arvioidensa kanssa.

Edellisen valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2022	Mittari	Osaston arvio	TLK arvio
Talousarviossa todetun osallistuva budjetointi - hankkeen "#MunSipoo" (kylien ja haja-asutusalueiden asukaslähtöinen kehittäminen) toteuttaminen.	Sipoon kunnan asukkaiden osallistaminen keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon osallistuva budjetointi - menetelmää hyödyntäen.	Eri kylien äänestyksessä eniten ääniä keränneet asukasideat annetun budjetin puitteissa alueiden viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden parantamiseksi toteutetaan vuoden 2022 aikana.		
	Tavoite on toteutunut			
Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä on mitattu radonpitoisuudet ja korjaavat toimenpiteet on toteutettu tai suunniteltu toteutettavaksi.	Mittaukset suoritettu ja toimenpiteet on tehty ja raportoitu tai toteuttamissuunnitelmat ovat valmiit.		
	Tavoite on toteutunut			
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävistä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 2kk		
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävistä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan. Kiinteistöjen käyttäjien palvelupyntöihin vastataan ja annetaan tieto mihin toimenpiteisiin tullaan ryhtymään asian ratkaisemiseksi. Katu- ja viheralueita koskeviin kysymyksiin ja palvelupyntöihin vastataan ja annetaan tieto mihin toimenpiteisiin tullaan ryhtymään asian ratkaisemiseksi."	Käsittelyaika on keskimäärin alle 4 kk.		
	Tavoite ei ole täyttynyt käsittelykelpoisten suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräisen käsittelyajan osalta. Tavoite on täyttynyt muiden käsittelyaikojen osalta.			
Tarkastuslautakunnan kommentti: Kiinteistöjen ja katu- ja viheralueiden koskeissa tavoitteissa ei ole määritelty mittareita. Tavoitteen mittarit olisi ensinnäkin syytä määritellä tarkasti ja olla samalla tasolla kuin kuntalaiset odottavat saavansa palvelua.				
Vastine: Käsittelyaikatavoite on kaikille em. palveluille yhteinen (keskimäärin alle 4 kk) ja on esitetty yllä.				
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kaivuluvat myönnetään kahden viikon kuluessa käsittelykelpoisen lupahakemuksen jättämisestä.	Käsittelyaika on alle 2 viikkoa.		

				
	Tavoite on toteutunut			

Teknisellä puolella kunta onnistui tavoitteissaan mukavasti. Oli tiedossa, että rakennuslupien ja poikkeamislupien tavoitteissa jouduttiin hieman pettymään.

Haasteelliseen rakennuslupien käsittelyyn palkattiin vuoden 2022 aikana ulkoista konsulttiapua. Tämä oli tarpeen, koska kunnan lupakäsittelijä lopetti. Vaikka konsultit valmistelevat lupahakemuksia niin itse lupien esittely on edelleen viranhaltijoiden tehtävä. Kyseinen prosessi maksaa ylimääräisiä euroja, eikä tätä voida loputtomiin jatkaa. Rekrytointi on edelleen käynnissä ja kunnan on varmistettava, ettei lupakäsittely veny vuoden 2021 tasolle.

Tarkastuslautakunta haluaa huomauttaa, että vaikka kunta on kirinyt tavoitteissa parempaan suuntaan, niin kunnan strategian mukaiseen kasvuun saamiseksi joudutaan edelleen panostamaan lupakäsittelyprosessin sujuvuuteen. Kuntatalousprogressiot vuosille -24/25 eivät näytä hyvälle, joten pätevien lupavalmistelijoiden palkkaamiseen pitää suhtautua erityisellä tarmokkuudella.

Vaikka jonot ovat lyhentyneet Tarkastuslautakunta toivoo, että yhteistyö rakennus- ja ympäristövaliokunnan jäsenten ja lupakäsittelijöiden välinen yhteistyö paranee entisestään.

Tarkastuslautakunta suosittelee edellisvuoden tapaan päättäjistä ja viranhaltijoista koostuvaa yhteistä työryhmää, jossa sovittaisiin lupakäytäntöjen yhteisistä periaatteista, jotta mahdollistetaan strategian mukaista kasvua Sipoossa.

5. Sipoon Vesi liikelaitos

Sipoon Veden vuoden 2022 vuositavoitteet perustuvat talousarviokirjan mukaan kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Alla vuoden 2022 talousarviossa esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa

Lisäksi Sipoon Veden johtokunnan asettamat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa
- Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä

Vuoden 2022 tilinpäätöksen toimintakertomuksessa kunta arvioi kaikkien tavoitteiden toteutuneen. Tarkastuslautakunnan mielestä Sipoon Veden tavoitteet ovat toteutuneet.

Sipoon veden tulos oli taas kerran ylijäämäinen. Voidaan todeta, että Sipoon Veden vuosittainen osuus Sipoon kunnan tuloksesta on merkittävä. On merkittävää, ettei perustaksoihin puututa, vaikka HSY jatkuvasti rokottaa Sipoon kuntaa jätevesitaksojen tarkistuksilla. Tarkastuslautakunta suosittelee Sipoon Vedelle tehtäväksi tarkistaa vuosien 2024 sekä 2025 hintatasoja, joilla kyetään olemaan taloudellisesti tasapainossa kuntatasolla.

Investointimäärät olivat Sipoon Vedellä kasvussa, eikä tulevaisuudessa investoinneilta tai saneerauksilta vältytä. Tulevat asemakaavat vaativat rutkasti lainanottoja infrapuolella, eikä lainakorkojen vaikutuksilta voida vältyä. Sipoon Veden kuuluisi olla hinnaltaan KUUMA-kuntien mediaanitasoa, johtuen Sipoon laajasta vesiverkostosta. Esimerkiksi Järvenpää perii huomattavasti isompaa hintaa vedestä ja jätevedestä vuoden 2023 hinnaston mukaan.

6 Sipoon kuntakonsernin tytäryhtiöt

Vuoden 2022 talousarviossa todetaan, että tytäryhteisölle asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetetuilla tavoitteilla pyritään tukemaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista ja niillä pyritään vaikuttamaan konsernin talouden tasapainoon, konsernin tuottamien palveluiden laatuun ja palvelutuotannon tehokkuuteen sekä konsernin omaisuuden arvon säilymiseen. Lisäksi todetaan, että tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnastaan ja taloudestaan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Uusi konserniohje, joka osaksi pohjautui BDO:n tekemiin suosituksiin, hyväksyttiin kunnanhallituksessa 7.11.2022.

Sipoon kunnan konserniin kuului vuoden 2022 lopussa neljä yli 50 % omistettua tytäryhtiötä, jotka yhdistettiin konsernitilinpäätökseen. Yksi osakkuusyhteisö (As Oy Sipoon Mäntykangas) jätettiin epäolennaisena tekijänä ulkopuolelle.

Konserniyhteisöt 1.1.2023 alkaen		Kuntakonsernin omistusosuus
Y-tunnus	Tytäryhteisöt	
0877809-5	Asunto Oy Sipoon Tiltalti - Bostads Ab Sibbo Gransångaren	100
1488818-6	Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,6
2732804-9	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	100
2732807-3	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	100
2732810-2	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1	100

6.1. Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab

Talousarviokirjassa asetetut sitovat tavoitteet vuonna 2022

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Sipoossa.
- Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.

Taloudelliset tavoitteet: nollatulos, rahoituksen kannalta pystyttävä hoitamaan sovitut luottojen lyhennykset ja korot sovitun ohjelman mukaisesti, kassavirta vähintään +/- 0

Sipoon Jäähalli Oy:n tulos vuonna 2022 oli 28 538 euroa. Tavoitteiden raportointia tai toteumaa ei löydy toimintakertomuksesta.

6.2. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18, Sipoon Terveystie 1 ja Asunto Oy Tiltalti

Asetetut tavoitteet vuonna 2022–2024 Jussaksentie 14&18 yhtiöille ovat talousarviossa 2022 seuraavat.

- Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.
- Yhtiön omistamat kiinteistöt vuokrataan 1.1.2023 alkaen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle.
- Vuokrat määritetään vuoden 2022 aikana.

Yhtiöiden taloudellinen tavoite vuodelle 2022 oli tarkoitus tosiasiasa olla tappiollinen. Loppuvuodesta 2020 BDO:n raporttiin pohjautuen ja yhtiön hallitukissa läpikäydyn ja talousjohtajan laatiman suunnitelman mukaan on tulostavoite tietoisesti suunniteltu tappiolliseksi, jotta aiempien vuosien kertynyt liika ylijäämä saadaan kohtuulliselle tasolle. Keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden osalta on laskutettu vain hoitovastiketta. KKOY Jussaksentie 14:n tilikauden tappio oli 1 457 718,28 euroa, minkä jälkeen yhtiön osakepääoman määrä on 21 816 059,27 euroa ja KKOY Jussaksentie 18:n tilinpäätöksen tappio oli 188 539,49 euroa, minkä jälkeen yhtiön osakepääoman määrä on 5 769 512,96 euroa. Yhtiöiden vuokraus Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle ja vuokrien määrittely on toteutunut tavoitteiden mukaisesti.

KKOY Terveystie 1 asetettiin selvitystilaan 1.6.2021 ja purettiin vuoden 2022 aikana. Selvitysmies laati lopputilityksen ajalta 1.1.-8.4.2022.

Erillistä tavoitetta emme havainneet Asunto Oy Tiltaltin osalta, jonka ylijäämä vuodelta 2022 oli 6 909,85 euroa.

Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa tarkkuutta tytäryhtiöiden tavoitteiden esittelyyn talousarviossa ja tavoitteiden toteuma raportoidaan kunnan uuden konserniohjeen mukaisesti myös selkeästi tilinpäätöksen vuosikertomuksessa.

Vastine: Keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ja asunto Oy Tiltaltin tavoitteet tullaan päivittämään viimeistään v. 2024 talousarviossa.

7. Henkilöstö

Hyvinvointialueen käynnistämisen valmistelutyö on vahvasti leimannut vuoden 2022 toimintaa. Suuri osa sosiaali- ja terveydenhuollon johtoa sekä monet muut kunnan eri alueiden asiantuntijoista joutuivat kanavoimaan työnsä valmistelutyöhön. Esimerkiksi erilaiset tukitoiminnot, sopimusasiat ja tilakysymykset ovat vaatineet paljon työtä kunnassa.

Sipoon kunnasta siirtyi 31.12.2022 yhteensä 327 työntekijän palvelussuhteet Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle liikkeenluovutuksella. Näistä olivat 281 vakinaisia ja 46 määräaikaisia. Lisäksi hyvinvointialueelle siirtyi 156 toimeksiantosuhteista omais- ja perhehoitajaa ja tukihenkilöitä.

Teknisesti siirto kunnan oman arvion mukaan sujui kohtuullisesti. Sipoon kunnan tietokoneet, puhelimet ja verkkotunnukset saatiin vaihdettua ja tietojärjestelmät siirrettyä hyvinvointialueen ympäristöön ennen vuoden vaihdetta. Erityistä huomiota kiinnitettiin siirtyvän henkilöstön palkka- ja palvelussuhdetietojen tarkistuksiin.

Sipoon kunnan henkilöstö	2020	2021	2022
Henkilöstömäärä	1305	1306	1265
Henkilöstökulut	60,7 M€	59,4 M€	61 M€
Vakinaiset työsuhteet määrä/osuus	1003 / 77%	1005 / 77%	989 / 78%
Vakituisten työntekijöiden keski-ikä	46,3 v	46,9 v	47,4 v
Sairauspoissaolopäivät yhteensä	19 426	21 021	25 232
Sairauspoissaolopv työtaturmien takia	231	247	322
Vanhuuseläkkeelle jääneet / keski-ikä	16 / 64 v	13 / 64,1 v	30 / 64,5 v
Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet	3	4	2
Työpaikkailmoitukset	234	311	388
Henkilöstömäärä suhteessa asukaslukuun	60,1/1000	58,8/1000	56,7/1000

Taulukon luvut pohjautuvat v 2020, 2021 ja 2022 tilinpäätöstiетoihin

Sairauspoissaolojen kasvu on ollut huolestuttavan suurta. Vuoden 2022 osalta varsinkin lyhyet poissaolot (1-7 päivää) olivat sairauspoissaolojen kasvun takana ja taustalla näyttäisi olevan ainakin osittain covid-19 tartunnat. Huomiota herättävää on myös työtaturmien takia aiheutuneet sairauspoissaolot, jotka kasvoivat määrällisesti edellisvuodesta jopa 23 %.

Sairauspoissaolojen määrän seurantaan ja analysointiin tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota ja pyrkiä löytämään yhä parempia ennaltaehkäiseviä toimia sairauspoissaolojen kasvun pysäyttämiseksi.

Vastine: Sairauspoissaolojen seurannassa käytetään työterveyshuollon ja henkilöstöhallinnon tietovarantoja ja työkaluja. Sairauspoissaolojen rakennetta, syitä ja kehitystä on analysoitu ja kuvattu entistä kattavammin ja yksityiskohtaisemmin esim. vuoden 2022 henkilöstöraportissa. Poissaolojen syyt ovat kuitenkin hyvin moninaiset ja yksilölliset ja työnantajan mahdollisuudet vaikuttaa poissaolojen syntymiseen ovat rajalliset. Vuonna 2023 tapahtunut sairauspoissaolojen voimakas kasvu on kohdistunut ainoastaan lyhyisiin poissaoloihin ja niiden pääasiallisena syynä on nimenomaan ollut Covid-19. Sairauspoissaolojen kasvu on Työterveyslaitoksen ja Kevan selvitysten mukaan koskenut koko kuntasektoria. Poissaoloja on kuitenkin alkuvuonna 2023 ollut edellisvuotta huomattavasti vähemmän. Työterveyshuollon palveluiden saatavuus on parantunut ja niiden käyttö on lisääntynyt, mutta poissaolojen kääntymiseen laskuun on kaikkein eniten vaikuttanut Covid-19-epidemian rauhoittuminen. Poissaolojen pienentämiseksi pyritään yhteistyössä työterveyden kanssa ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, jossa myös esihenkilöillä on merkittävä rooli esimerkiksi uupumisoireiden tunnistamisessa ja tilanteisiin puuttumisessa ajoissa.

Eläkkeelle jäävien määrän kasvu odotetaan kasvavan tulevina vuosina, jolloin rekryointitarpeet jatkavat kasvuaan. Sekä tekninen johtaja Ilari Myllyvirta että pitkän, yli 20 vuotta Sipoon kunnassa työuran tehneen sosiaali- ja terveysosaston johtaja Leena Kokko, jäivät eläkkeelle vuoden 2022 aikana. Kummankin asiantuntijaosaamista on eläkkeelle jälkeinkin hyödynnetty muutosjohtamiseen (Leena) ja

pitkäaikaisten projektien loppuunsaattamisen tueksi (Ilari). 145 työntekijää päätti vaihtaa työnantajaa vuoden aikana 2022 aikana.

Rekryointitarpeet jatkoivat kasvuaan. Erityisesti sivistyksen ja sotien puolella rekryointihaasteet jatkuivat. Varsinkin sijaisia oli haastavaa löytää.

Vaikka haasteet ovat valtakunnallisia tulee opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstön positioiden täyttämiseen edelleen kiinnittää erityistä huomioita ja mieltää mahdollisia lisäkannustimia henkilöstön rekryointiin. Esimerkkinä valtuustoaloite työvaate-edusta varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Henkilöstön hyvinvointia tulee kaikin puolin huomioida suunnitelmissa, jotta työntekijöiden jaksaminen ja motivaatio varmistetaan vastuullisessa työssä.

Vastine: Sipoon kunnan suurimmat rekryointihaasteet ovat varhaiskasvatuksessa. Hakijoiden vähydestä huolimatta on paikat kyetty täyttämään kohtuullisesti. Pätevistä ammattilaisista on pulaa koko maassa, mutta painetta on erityisesti muuttovoittokunnissa ja pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2030 voimaan tuleviin henkilöstömitoituksen muutoksiin ei tulla yltämään ilman alan aloituspaikkojen merkittävää lisäämistä, ammatin vetovoiman parantamista ja koulutuspolkujen kehittämistä. Nykyisten kelpoisuusehtojen tarkoituksenmukaisuutta olisi myös syytä tarkastella. Sipoon kunta on parantanut kaikkien varhaiskasvatuksen henkilöstöryhmien palkkoja sekä pitkäjänteisesti kehittänyt työoloja esim. uudisrakennusten muodossa. Kunta on myös näkyvästi nostanut varhaiskasvatuksen asemaa muodostamalla siitä oman toimialan. Työtyytyväisyyttä voidaan edelleen parantaa panostamalla palkkaukseen, työilmapiiriin, johtamiseen ja täydennyskoulutukseen.

Kunnan organisaatio suhteessa kunnan asukaslukuun on pienentynyt ja sama kehitys jatkunut useamman vuoden ajan. Tunnusluvut eivät kuitenkaan tule olemaan vertailukelpoisia jatkossa kuntarakenteen muututtua.

Henkilöstökyselynä vuonna 2022 oli vuorossa sosiaalisen pääoman kysely. Tuloksia on käsitelty kunnan johtoryhmässä, ammattijärjestöjen kanssa ja yhteistyökomiteassa. Lisäksi on ohjeistettu käsittelemään tuloksia myös osastojen johtoryhmissä, osastojen yhteistyöryhmissä sekä yksikkökokouksissa. Sosiaalisen pääoman kyselyn tuloksia ei ole saatavissa yksikkötasolla ja näin ollen tuloksia on voitu käsitellä osastoyksiköissä korkeintaan yleisellä tasolla. Vuoden 2022 sosiaalisen pääoman kyselyn tuloksista ei ole johdettu erityisiä koko kuntaa koskevia kehittämiskohteita, vaan niihin on tarkoitus palata seuraavan Keva-kyselyn yhteydessä, joka tehdään loppuvuodesta 2023.

8. Tarkastuslautakunnan muita havaintoja

8.1 Tietosuojalainsäädäntö ja julkisuusperiaate

Sipoon kunnan tietosuoja- ja tietoturvaliikettä päivitettiin ja hyväksyttiin kunnanhallituksen kokouksessa 24.10.2022. Toimintakertomuksessa todetaan mm., että Tietosuojalainsäädäntö velvoittaa Sipoon kunnan henkilöstöä, johtoa, luottamushenkilöitä, viranhaltijoita, sekä muita kunnan tietoja käsitteleviä henkilöitä, kuten konsultteja, alihankkijoita ja sidosryhmiä riippumatta siitä, missä muodossa

käsiteltävä tieto on. Tietosuojapolitiikka tulee huomioida myös kunnan käyttämien palveluntuottajien ja sidosryhmien toiminnassa. Tietosuojapolitiikka koskee kaikkea Sipoon kunnan toimintaa.

Vaikka tietosuojapolitiikan noudattamista ei voida tarpeeksi korostaa, pitää kuitenkin muistaa, ettei se aiheettomasti törmää julkisuusperiaatetta vastaan. Sipoon kunnan tulee varmistaa, että kaikki kunnan viranhaltijoiden päätökset ja taustamateriaalit ovat avoimesti saatavilla tietoturvallisuutta vaarantamatta.

Vastine: Kunnan esityslistat ja pöytäkirjat julkisine liitteineen ovat nähtävillä kunnan verkkosivuilla, vuodesta 2021 alkaen neljän vuoden ajan. Kunnan on kuitenkin huolehdittava, että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu. Näin ollen verkossa ei julkaista liitteitä, joissa olevien tietojen julkistaminen voi vaarantaa yksityisyyden suojan tai elinkeinonharjoittajan liike- tai ammattisalaisuuden, tai joita ei ole teknisistä syistä saatu sähköiseen muotoon.

Kunnan viranhaltijapäätökset ovat nähtävissä verkossa muutoksenhakuajan.

Jokaisella kuntalaisella on oikeus saada tieto viranomaisen julkisesta asiakirjasta. Asiakirjojen suuren määrän vuoksi kunta ei voi kaikkia julkisia asiakirjoja pitää julkisesti nähtävillä. Jos asiakirja ei löydy verkosta, voi kirjaamosta pyytää asiakirjat luettavaksi.

8.2. Esityslistamateriaaliin perehtyminen päätöksentekoa varten

Tarkastuslautakunta on havainnut, että aika ajoin esityslistat ovat liian raskaita, jotta valiokuntien jäsenillä olisi tarpeeksi aikaa perehtyä riittävästi esitysmateriaaliin hyvän päätöksenteon tueksi.

Valmistelevien virkamiesten ja tarpeen tullen valiokuntien puheenjohtajien tulisi puuttua esityslistojen sisältöihin, jotta kokouksissa tehtävät päätökset pohjautuisivat saatavana olevaan materiaaliin.

Vastine: Kunnan toimielinten asioiden valmistelussa on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Päätöksen perusteluissa tulee käydä läpi sisällölliset perustelut, kerrottava miten ja miksi ratkaisuun on päädytty sekä osoittaa, että valmistelu on tehty oikein. Päätöksenteon kannalta olennaiset liitteet tulee liittää osaksi esityslistaa. Lisäksi päätöksentekijöille voidaan toimittaa muuta oheismateriaalia päätöksenteon tueksi.

Toimielimen valmistelusta vastaa esittelijä, viime kädessä kokouskutsun antaa ja linjaa puheenjohtaja. Esittelijän ja puheenjohtajan yhteistyö on näin ollen koko toimielintyöskentelyn onnistumisen välttämätön edellytys. Esittelijän ja puheenjohtajan tulisi käydä keskustelua ja vuoropuhelua esityslistalle ehdotettavista asioista ja pyrkiä tasapainottamaan esityslistojen sisältöjä, jotta yksittäiset esityslistat ja kokoukset eivät muodostuisi kohtuuttoman raskaiksi.

8.3 Hankinnat

Kunnan talousohjeessa todetaan, että hankintatoimintaa toteutetaan hajautetusti osastoilla mutta kuitenkin siten, että hankintatoimessa noudatetaan yhtenäistä toimintamallia. Hankintoihin liittyviä prosesseja ja toimintatapoja johdetaan ja tuetaan keskitetyllä hankintaohjauksella. Hankintaohjauksesta

ja hankintatoiminnan linjauksista vastaa kunnanhallitus. Talouspalveluiden hankinta-asiantuntija toimii hankinta-asioiden asiantuntijana kilpailutuksissa ja muissa hankintatoimeen liittyvissä asioissa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnan hankintaprosesseja kehitetään jatkossa, ja niissä huomioidaan tarkemmin esteellisyysnäkökulmat. Jokaisella hankintoja valmistelevalle tai päätöksiä tekevällä on vastuu ilmoittaa mahdollisista sidonnaisuuksistaan.

Vastine: Hankintaohjeistus pidetään ajan tasalla. Raportointia hankinnoista kehitetään Hansel Oy:n hankintojen analyysin sisältävällä Hankintapulssi-työkalulla, joka aluksi päivitetään kerran vuodessa. Myöhemmin siirrytään kvartaaleittain tehtävään päivitykseen.

9. Loppusanat

Sipoon kunnan taloudellinen tulos vuodelta 2022 oli vahva. Talouden suunnittelukauden osalta, hyvinvointialueen uudistuksen todelliset vaikutukset antavat tarkempaa suuntaa vasta vuoden 2024 aikana. Ukrainan sodan vaikutukset ja inflaatio luovat kuntaan epävarmuutta. Talouden tasapainottamiseen on syytä kiinnittää huomiota. Kuntalaisten ja kunnan henkilöstön hyvinvointiin tulee panostaa entistä vahvemmin.

Sitovien tavoitteiden saavuttamisen osalta voidaan todeta, että sitovia tavoitteita on saavutettu vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tavoitteiden ja mittarien asettamiseen pitää kiinnittää huomiota, jotta ne ohjaavat kuntaorganisaatiota kehittymään ja parantamaan toimintaansa kunnan strategian toteuttamisessa. Vuosittaisten sitovien tavoitteiden sekä mittareiden asettamiseen on syytä kiinnittää entistä tarkemmin huomiota talousarviota laadittaessa. Huolella asetetut tavoitteet ja mittarit ohjaavat tehokkaasti kunnan taloutta ja resurssien käyttöä kuntalaisten hyväksi.

10. Allekirjoitukset

Sipoossa, 26. päivänä toukokuuta 2023

Thomas Sundström,
Puheenjohtaja

Markus Söderqvist,
Varapuheenjohtaja

Timo Bonsdorff
Jäsen

Laura Laakso
Jäsen

Maria von Flittner
Jäsen